

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รายงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

เรื่อง

การประเมินการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531
การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์
สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

THE INSTRUCTIONAL MANAGEMENT ASSESSEMENT OF HRM 531
HUMAN RESOURCE PLANNING, RECRUITMENT AND RETENTION
COURSE, FIELD OF STUDY IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT,
GRADUATE COLLEGE OF MANAGENENT

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ประพันธ์ ชัยกิจอุราใจ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2554

RESRARCH TITLE : THE CURRENT INSTRUCTIONAL PRACTICES AND
PROBLEM OF HRM 531 HUMAN RESOURCE PLANNING,
RECRUITMENT AND RETENTION COURSE, FIELD OF STUDY
IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT, FACULTY
OF GRADUATE COLLEGE OF MANAGENENT

NAME OF RESEARCHER : ASSISTANT PROFESSOR DR.PRAPHAN CHAIKIDURAJAI

NAME OF INSTITUTION : GRADUATE COLLEGE OF MANAGENENT

YEAR OF PUBLICATION : B.E. 2555

ABSTRACT

This research objectives were to study the current instructional practices and problem of Human Resource Planning, Recruitment and Retention course and to implement research results and recommendations in developing the instructional practices of Human Resource Planning, Recruitment and Retention course.

The research methodology was a survey research. The population was 10 students which register compensation management course in second semester of 2011 academic year. Sample size was 10 people and selected by accidental sampling. The data was analyzed by computer package program and the statistical data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research results showed that the most sample was male, studying in human resource management, faculty of Graduate College of Management, the one year students, take this class from more than ten times a semester and self study for this course study method. The students' point of views toward the total current instructional practices of Human Resource Planning, Recruitment and Retention course. were at the high level and the total problem instructional practices of Human Resource Planning, Recruitment and Retention course. were at the low level.

Keywords : The current instructional practices, The problem instructional practices, Compensation management course, Field of study in human resource management, Faculty of business administration

หัวข้อวิจัย : การประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชา HRM 531 การการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ชัยกิจอุราใจ

หน่วยงาน : วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ**การประเมิน**การจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ และเพื่อนำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รายวิชาการการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา HRM 531 การการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ในภาคการศึกษาที่ 2/2554 จำนวนทั้งหมด 10 คน เนื่องจากจำนวนประชากรมีน้อย ดังนั้นจึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด และ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ศึกษาอยู่ในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มีการเข้าเรียนมากกว่า 10 ครั้ง ต่อภาคการศึกษา และมีวิธีการเรียนในวิชานี้โดยการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง

2. นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับ**การประเมิน**สภาพการจัดการเรียนการสอนภาพรวม รายวิชา HRM 531 การการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับ**การประเมิน**ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาพรวม รายวิชา HRM 531 การการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

คำสำคัญ : การประเมินการจัดการเรียนการสอน สภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการจัดการเรียนการสอน รายวิชาการการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

การประเมินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 531

การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์

สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์

คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ชัยกิจอุราใจ

Praphan.ch@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ และเพื่อนำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รายวิชาการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ในภาคการศึกษาที่ 2/2554 จำนวนทั้งหมด 10 คน สามารถกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ศึกษาอยู่ในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มีการเข้าเรียนมากกว่า 10 ครั้ง ต่อภาคการศึกษา และมีวิธีการเรียนในวิชานี้โดยการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง

2. นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาพรวมรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาพรวมรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ABSTRACT

This research objectives were to study the current instructional practices and problem of Human Resource Planning, Recruitment and Retention course and to

implement research results and recommendations in developing the instructional practices of Human Resource Planning, Recruitment and Retention course.

The research methodology was a survey research. The population was 10 students which register compensation management course in second semester of 2011 academic year. Sample size was 10 people and selected by accidental sampling. The data was analyzed by computer package program and the statistical data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research results showed that the most sample was male, studying in human resource management, faculty of Graduate College of Management, the one year students, take this class from more than ten times a semester and self study for this course study method. The students' point of views toward the total current instructional practices of Human Resource Planning, Recruitment and Retention course. were at the high level and the total problem instructional practices of Human Resource Planning, Recruitment and Retention course. were at the low level.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 และมาตรา 24 เน้นการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามความถนัดเต็มศักยภาพ โดยฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการจากประสบการณ์จริง ให้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยที่เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

พันธกิจหลักของอาจารย์ ระดับอุดมศึกษานั้น มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน การทำวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้อาจารย์ส่วนใหญ่ที่สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาต่างๆ ที่ไม่ใช่ครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ และไม่ได้ศึกษาวิชาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนมาก่อน ทำให้อาจมีปัญหากับเรื่อง ทักษะในการจัดการเรียนการสอน หรือ เทคนิควิธีสอนแบบต่างๆ ซึ่งแนวโน้มของการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาศัยปรัชญาการสอนและทฤษฎีการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อประกอบการสอน และการวัดและประเมินผล

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาศาสตร์บัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ภาควิชาการศึกษาที่ 2/2554 มีประเด็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจาก นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จึงมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนี้ จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประเมินการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ด้านสื่อประกอบการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อนำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์

คำถามการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ด้านสื่อประกอบการสอน และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับใด
2. สามารถนำผลและข้อเสนอแนะจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากร คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ในภาคการศึกษาที่ 2/2554 จำนวนทั้งหมด 10 คน

ขอบเขตเนื้อหา คือ สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาศาสตร์บัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ภาควิชาการศึกษาที่ 2/2554 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ด้านสื่อประกอบการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ขอบเขตระยะเวลา 6 เดือน ภาคการศึกษาที่ 2/2554

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จากศึกษา**การประเมิน**การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ จะช่วยทำให้ผู้สอนได้เข้าใจผู้เรียน ในขณะเดียวกัน จะทราบผลการสอนของตนเองตามความคิดเห็นของนักศึกษา
2. นำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง **การประเมิน**การจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของของผู้ตอบแบบสอบถาม นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มีการเข้าเรียนมากกว่า 10 ครั้ง ต่อภาคการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่มีวิธีการเรียนในวิชานี้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

- 2.1 ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์ใช้วาจาที่สุภาพเหมาะสมกับนักศึกษา อาจารย์แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา และอาจารย์เข้าสอนตรงเวลาทุกครั้ง ส่วนด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ อาจารย์สามารถควบคุมอารมณ์ในขณะสอน และอาจารย์สอนโดยมีการสอดแทรกคุณธรรม/จริยธรรม/จรรยาบรรณวิชาชีพ/ค่านิยมระหว่างการสอน

- 2.2 ด้านสื่อประกอบการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อประกอบการสอน ด้านสื่อประกอบการสอน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์ใช้สื่อเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ประกอบการสอน อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษาค้นคว้า อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนแล้วนักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น

อาจารย์ใช้ตำรา/ เอกสารประกอบการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน ส่วนข้อคำถาม อาจารย์ใช้สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนและเทคนิคการสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนชัดเจน อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อที่สอน อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอผลการค้นคว้า เป็นต้น อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ประชุม พูดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งจากอาจารย์ ส่วนสภาพการจัดการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหา และอาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ เป็นต้น

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบถึง แนวทางการทดสอบล่วงหน้า อาจารย์จัดให้มีการทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบปลายภาคตามที่กำหนดไว้ อาจารย์กำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม อาจารย์แจ้งผลการทดสอบของนักศึกษาให้ทราบ หลังจากการสอบทุกครั้ง ส่วนสภาพการจัดการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อาจารย์มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผลการประเมินการเรียนรู้ และอาจารย์มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถเข้าใจมากขึ้น

3. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์เข้าสอนตรงเวลาทุกครั้ง อาจารย์ใช้วาจาที่สุภาพเหมาะสมกับนักศึกษา อาจารย์แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเป็นแบบอย่างแก่

นักศึกษา อาจารย์สามารถควบคุมอารมณ์ในขณะสอนได้ดี และอาจารย์สอนโดยมีการสอดแทรก คุณธรรม/จริยธรรม/จรรยาบรรณวิชาชีพ/ค่านิยมระหว่างการสอน

3.2 ด้านสื่อประกอบการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อประกอบการสอนมีอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์ใช้สื่อเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ประกอบการสอน อาจารย์ใช้ตำรา/เอกสารประกอบการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน อาจารย์แจ้งรายชื่อนักเรียนและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษา ค้นคว้าได้ด้วยตนเอง อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนแล้วนักศึกษสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น และอาจารย์ใช้ สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบถึง แนวทางการทดสอบล่วงหน้า อาจารย์จัดให้มีการทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบปลายภาคตามที่กำหนดไว้ อาจารย์แจ้งผลการทดสอบของนักศึกษาให้ทราบ หลังจากการสอบทุกครั้ง อาจารย์มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผลการประเมินการเรียนรู้ สูงสุด อาจารย์มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ นักศึกษสามารถเข้าใจมากขึ้น ส่วนสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล ที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อาจารย์กำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.4 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนและเทคนิคการสอน ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อที่สอน อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนชัดเจน อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอ ผลการค้นคว้า เป็นต้น อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนและเทคนิคการสอนที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ประชุม พูดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งจากอาจารย์ อาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

อภิปรายผล

การวิจัยชั้นเรียนครั้งนี้มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ด้านสื่อประกอบการสอน ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ เป็นรายวิชาเฉพาะสาขา โดยจะมีการจัดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านทรัพยากรมนุษย์ และเน้นให้ผู้ศึกษามีความรู้เรื่องการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ และควรรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ จะมีการจัดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และเน้นให้ผู้ศึกษามีความรู้เรื่องการจัดการ การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ และควรรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์

1.1 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านการสอนและเทคนิคการสอน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในหัวข้อ อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนชัดเจนอาจารย์ ระบุวิธีการสอนที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อ อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอ ผลการค้นคว้า เป็นต้น อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามแสดงความคิดเห็น ประชุม พูดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟังข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งกับอาจารย์ และอาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนได้จัดการเรียนการสอนโดยจัดทำ course outline แล้วแจ้งให้นักศึกษาทราบแนวทางในการประเมินผลในช่วงก่อนการเริ่มการเรียนการสอนและมีการมอบหมายงานที่เกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนการสอนให้นักศึกษาทำเป็นระยะๆ มีวิธีจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่อาจารย์ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Knowledge (1978 : 25) ได้กล่าวถึงการอภิปรายในชั้นเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อจะได้แนวคิดใหม่ๆ การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคัดค้านความเห็นที่แตกต่างกัน การหาเหตุผลหรือหลักวิชามาถกเถียงกัน และ สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543 :

10) ที่กล่าวว่าควรมุ่งเน้นให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ซึ่งกระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนทำงานอย่างมีระบบ ขั้นตอนการวางแผน มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

แต่นักศึกษาบางคนมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ และ อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหา ระดับการปฏิบัติมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ในเรื่องนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาที่มาเรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ บางคนจบปริญญาตรีจากสาขาอื่น พื้นฐานจึงแตกต่างกันออกไป ในการสอนอาจารย์ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และความรู้ที่นักศึกษาพึงได้รับเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากบางคนมาจากภาคบริหารราชการหรือจากสาขาอื่นจึงไม่เข้าใจเพราะขาดพื้นฐานในสาขาวิชานี้

1.2 ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุพิน บุญชูวงศ์ (2531 : 4) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนนั้นมีความหมายหลากหลาย แต่จุดมุ่งหมายปลายทางของการสอนก็คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการสอน ฉะนั้นครูควรจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีบุคลิกภาพดี

1.3 ด้านสื่อประกอบการสอน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อประกอบการสอน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนในหัวข้ออาจารย์ใช้สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง บุญปรานี กัณหา ได้ทำการวิจัยเรื่อง การผลิตภาพเงาเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (2540 : 19) ที่สรุปไว้ว่าสื่อการสอนมีประโยชน์หรือมีคุณค่าอย่างมากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นั่นคือ ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างถูกต้อง ชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ กระตุ้นความสนใจและช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น อีกทั้งยังส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน และยังสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทธิ์ชัย อ่อนมิ่ง (2547 : 5) ที่ว่ามัลติมีเดียช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์เชิงโต้ตอบกับบทเรียน ทำให้เป็นการเรียนแบบกระตือรือร้น ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ข้อมูลหลากหลายรูปแบบ และผู้เรียนสามารถทบทวนได้ทันทีเมื่อมีเนื้อหาที่ยังไม่เข้าใจหรือลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนไม่ถูกต้อง ผู้เรียนสามารถย้อนกลับมา

ศึกษาได้ใหม่ได้ และทำความเข้าใจในบทเรียนเพิ่มเติม เนื่องจากผู้เรียนสามารถเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียได้ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล ไม่จำกัดเรื่องเวลา ซึ่งช่วยลดปัญหาในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี

2. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ มีประเด็นอภิปรายบางด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนและเทคนิคการสอน มีปัญหอยู่ในระดับน้อย และระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก อาจารย์ผู้สอน รูปแบบการเรียนแบบเป็นกลุ่ม และมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง รู้จักการทำงานร่วมกัน และนำเสนอผลงาน โดยอาจารย์ผู้สอนพิจารณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม ตอบข้อสงสัย และปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543 : 10) ที่กล่าวว่าควรมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ซึ่งกระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนทำงานอย่างมีระบบ ขั้นตอน การวางแผน มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2.2 ด้านสื่อประกอบการสอน มีปัญหอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อประกอบการสอนมีปัญหอยู่ในระดับน้อย แต่ในหัวข้ออาจารย์ใช้สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนมีการใช้สื่อประกอบการสอนมาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ยุพา ภูมินรินทร์โชติ ได้ทำรายงานการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง "การสร้างและพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการบัญชีต้นทุน 1 สำหรับนักศึกษาระดับ ปวส.1" (2550) กล่าวว่า การสร้างและพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะที่มีความหลากหลาย อันเป็นการสร้างความสนใจ ประหยัดเวลา สามารถศึกษาค้นคว้าได้ตามความสามารถ และศักยภาพอย่างไม่จำกัด เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจในการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักศึกษามีเจตคติทางการบัญชีในทางที่ดีขึ้นทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2.3 ด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีปัญหอยู่ในระดับน้อย ในหัวข้ออาจารย์กำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากอาจารย์ผู้สอนใช้การวัดและประเมินผลหลากหลายรูปแบบ เช่น การสังเกตการทำงาน การตั้งคำถาม การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น มอบหมายงานให้ทำ การนำเสนองาน และการพิจารณาผลสำเร็จของงาน ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ (2542 : 13) มาตรา 26 กล่าวว่าได้กำหนดให้สถานศึกษาประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และทดสอบควบคู่กันไปในกระบวนการเรียนตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

1. จากผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นในด้านการฝึกทักษะและกรณีศึกษาอยู่ในระดับมากแต่ยังมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าด้านอื่น แสดงให้เห็นว่านักศึกษายังคงต้องการศึกษาและทำความเข้าใจจากกรณีตัวอย่างมากขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการยกตัวอย่างกรณีศึกษาเพื่อเติมเพื่อมาประกอบเนื้อหาการเรียนการสอนให้เข้าใจดียิ่งขึ้น

2. ควรมีการแนะนำหนังสือภาษาไทยประกอบการเรียนการสอนในวิชานี้ เพื่อให้นักศึกษาบางคนที่มีความคิดเห็นว่าเอกสารประกอบการบรรยายส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ทำให้ยากสำหรับการนำกลับไปทบทวนได้มีโอกาสกลับไปทบทวนเนื้อหาจากหนังสือภาษาไทยประกอบ อย่างไรก็ตามควรมีการจัดการอบรมเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากนักศึกษาส่วนมากยังคงขาดทักษะในด้านนี้ทำให้นักศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งทักษะภาษาอังกฤษยังคงมีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาในปัจจุบัน

3. ควรใช้เพิ่มกิจกรรมทั้งในระดับชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษาตอบคำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์มากขึ้น

4. อาจารย์ควรใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหาโดยคำนึงถึงพื้นฐานที่แตกต่างกันของนักศึกษา

5. ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลซึ่งมีผลกระทบต่อนักศึกษาโดยตรง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลวิจัยชั้นเรียนไปสังเคราะห์จนเกิดองค์ความรู้เพื่อใช้ในแก้ปัญหาการเรียนการสอนในวงกว้าง

2. ควรใช้เครื่องมือวิจัย ที่เป็น การสัมภาษณ์ มาประกอบกับเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถาม เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. 2518. จุดประสงค์ในการสอน. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. 2543. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542** (ฉบับปรับปรุง 2545). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
- จรัส สุวรรณเวลา. 2540. “ความน่า” ใน **บนเส้นทางอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรศักดิ์ บุญภาค. 2544. “ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์พิเศษวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคตะวันออก”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง**.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. 2541. **จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. 2541. **แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2523. **ภาวะผู้นำ**. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบการบริหารการศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์ พรีนซ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2538. **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญปรานี กัณหา. 2540. “การผลิตภาพเงาเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี**.
- ผดุง พรหมมูล. 2525. “สภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาศาสาศึกษาศาสตร์ในทัศนะของนิสิต”. **ปริญญาานิพนธ์. (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร**.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2524. **หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาค เลิศทรัพย์สุรีย์. 2548. “การศึกษาความคิดเห็น ความเหมาะสม และปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี ภาคพิเศษของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง”. **วิทยานิพนธ์ (ศ.ม.(การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์))**. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภิญโญ สาร. 2526. **หลักบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา.
- มนทกานต์ แก้วพุกษ์. 2543. “ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร

- ประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา”.
- วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุพา ภูมิรินทร์โชติ. 2550. **“การสร้างและพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการบัญชีต้นทุน 1 สำหรับนักศึกษาระดับ ปวส.1”**. การวิจัยในชั้นเรียน คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด.
- วัชรวิทย์ เพ็ญโรจน์. 2527. **“การเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีลักษณะเชิงสถิติที่ต่างกัน”**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530. **อุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตรสินศิริ. 2534. **การอุดมศึกษาเชิงรุก**. กรุงเทพมหานคร : ชมรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วิจิต สุวัฒน์เรืองชัย และคณะ. 2549. **“การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา”**. **วารสารศึกษาศาสตร์** 17(2): 105-118.
- วิเชียรศรี วิวิธสิริ. 2534. **จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษา ผู้ใหญ่. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมเชาว์ เนตรประเสริฐ. 2528. **“สื่อการสอน”**. ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (บรรณาธิการ), **คู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน**, หน้า 142-150. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2524. **แบบเรียนด้วยตนเอง**. สงขลา : โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้.
- สมบุญ ชาติพงศ์. 6-8 กรกฎาคม 2531. **“การวัดผลกับหลักสูตร”**. **เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่องการสอนในระดับอุดมศึกษา**. ห้องสัมมนาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตกล้วยน้ำไท. การบรรยาย.
- สมบุญ ศาลยาชีวิน. 2526. **จิตวิทยาเพื่อการศึกษผู้ใหญ่**. เชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์.
- สุพิน บุญชูวงศ์. 2532. **หลักการสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- สุน อมรวีวัฒน์. 2541. **ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้ : โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุรินทร์ รอดเมื่อง. 2543. **“ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของผู้บริหาร**

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2524. การศึกษาผู้ใหญ่สำหรับประเทศกำลังพัฒนา. โอเดียนสโตร.

อบรม สีนภิบาล และกุลชลี องค์ศิริพร. 2524. ประสบการณ์ในวิชาชีพภาคปฏิบัติ 1.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร.

อารมณ วุฒิพิฤกษ์ และสุมณฑา สิทธิพงศ์สกุล. 2528. ลักษณะการสอน และการเรียนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์.

อุทุมพร ทองอุไทย. 2522. รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะการสอนของคณาจารย์ในอุดมคติ. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุ้นตา นพคุณ. 2526. รายงานการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของประชากรในกรุงเทพมหานครตามเป้าหมายทางการศึกษา : สภาพปัจจุบันและแนวโน้ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Gadzella, Bernadette M. 1974. A bridge of understanding between students and faculty. Improving College and University Teaching 12 (winter) : 9.

Glasser, Robert, ed. 1962. Teaching machine and program learning II. Pittsburgh : University of Pittsburgh Press.

Kilgo, Reese danley. 1970. What then Good Teacher Does Improving College and University

Teaching 18 : The Adult Learner : A Neglected Species. (autumn): 251-253.

Knowles, M.S. 1978 The adult learner : A neglected species (2nd ed.). Houston, TX :

Gulf.

Lewin, A. 1978. Handbook on undergraduate curriculum. San Francisco: Jossey-Bass.

Mills, H.R. 1972. Teaching and training: A handbook for instructors. London : Macmillan.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นเรียนนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา
อาจารย์วิญญูวัฒน์ อยู่ในศีล อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำ

ขอขอบคุณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุม ดร.รัชนีพร พุคยาภรณ์ พุกกะมาน ที่
ได้ให้โอกาสในการทำงานเชิงวิชาการแก่ผู้วิจัยเสมอมา รองอธิการบดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัช
เลิศไพฑูรย์พันธ์ คณบดีวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชิต คู่อ่อน
และขอบคุณนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การ
สรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ในภาคการศึกษาที่ 2/2554 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบ
แบบสอบถามเป็นอย่างดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ชัยกิจจุราใจ

กันยายน 2555

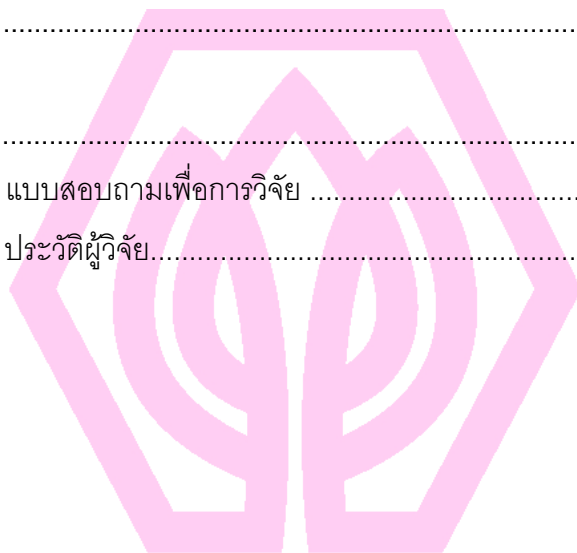
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
คำถามการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
นิยามศัพท์	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษา.....	4
ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	42
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอน	43
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	47
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
สรุปผลการวิจัย	54
อภิปรายผล	57
ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา.....	60
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	61
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	66
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	67
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย.....	72

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การเลือกวิธีสอน	14
2.2 ลักษณะแตกต่างระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ตามข้อตกลงเบื้องต้น	23
2.3 เปรียบเทียบการเรียนการสอนระหว่างการสอนเด็กและการสอนผู้ใหญ่.....	24
4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
4.2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพ การจัดการเรียนการสอน	45
4.3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา การจัดการเรียนการสอน	49

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 ระบบการเรียนการสอน	8
2 วงจรการเรียนการสอน	12
3 กระบวนการคิดเป็น	29

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 และมาตรา 24 เน้นการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามความถนัดเต็มศักยภาพ โดยฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการจากประสบการณ์จริง ให้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยที่เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

พันธกิจหลักของอาจารย์ ระดับอุดมศึกษานั้น มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน การทำวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้อาจารย์ส่วนใหญ่ที่สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาต่างๆ ที่ไม่ใช่ครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ และไม่ได้ศึกษาวิชาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนมาก่อน ทำให้อาจมีปัญหากับเรื่อง ทักษะในการจัดการเรียนการสอน หรือ เทคนิควิธีสอนแบบต่างๆ ซึ่งแนวโน้มของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาศัยปรัชญาการสอนและทฤษฎีการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อประกอบการสอน และการวัดและประเมินผล

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาศาสตร์บัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ภาคการศึกษาที่ 2/2554 มีประเด็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจาก นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จึงมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนี้ จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อ**การประเมิน**การจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ด้านสื่อประกอบการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อนำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะไปใช้ในพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์

คำถามการวิจัย

1. **การประเมิน**การจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ด้านสื่อประกอบการสอน และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับใด
2. สามารถนำผลและข้อเสนอแนะจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากร คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ในภาคการศึกษาที่ 2/2554 จำนวนทั้งหมด 10 คน

ขอบเขตเนื้อหา คือ **การประเมิน**การจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ภาคการศึกษาที่ 2/2554 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ด้านสื่อประกอบการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ขอบเขตระยะเวลา 6 เดือน ภาคการศึกษาที่ 2/2554

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จากการศึกษา**การประเมิน**การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ จะช่วยทำให้ผู้สอนได้เข้าใจผู้เรียน ในขณะเดียวกัน จะทราบผลการสอนของตนเองตามความคิดเห็นของนักศึกษา

2. นำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์

นิยามศัพท์

สภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติการสอนของอาจารย์ตามแผนการสอน มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ด้านสื่อประกอบการสอน และ ด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการสอน ทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

การสอนและเทคนิคการสอน หมายถึง กลวิธีต่างๆที่ใช้เสริมกระบวนการ ขั้นตอนวิธีการสอน เพื่อช่วยให้กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการสอน มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นเทคนิคการสอนหรือดำเนินการสอน เพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ในการบรรยาย การสาธิต การอภิปราย เป็นต้น ผู้สอนอาจใช้เทคนิคต่างๆ ที่สามารถช่วยให้การบรรยายมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การยกตัวอย่าง การใช้สื่อการสอน การใช้คำถาม เป็นต้น

บุคลิกลักษณะของอาจารย์ หมายถึง คุณลักษณะของอาจารย์ที่แสดงออกต่อนักศึกษา ได้แก่ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสม การสื่อสารด้วยวาจาที่สุภาพ การแสดงสีหน้า และอารมณ์ต่อนักศึกษาด้วยกิริยาท่าทางที่เป็นมิตร โอบอ้อมอารี เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา เป็นต้น

สื่อประกอบการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลข หรือสัญลักษณ์ ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะ หรือคุณภาพของสิ่งที่วัด โดยใช้เครื่องมือวัดผลที่มีประสิทธิภาพ และวินิจฉัยตัดสิน ลงสรุปคุณค่าเพื่อพิจารณาตัดสินใจที่ได้จากการวัดผลอย่างมีกฎเกณฑ์ และมีคุณธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาการประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามลำดับดังหัวข้อต่อไปนี้

ตอนที่ 1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษา

- 1.1. แนวการจัดการศึกษา
- 1.2. องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน
  - 1.2.1 ด้านผู้สอน
  - 1.2.2 ด้านผู้เรียน
  - 1.2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษา

สังคมมนุษย์ต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี นำความรู้และ ประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้ตั้งแต่สมัยโบราณต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันมาใช้ประโยชน์ สำหรับการดำรงชีวิต ทำให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ และพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น การเรียนรู้ของมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น และการเรียนรู้ที่สำคัญจะอยู่ในความรับผิดชอบของสถาบันการศึกษาต่างๆ ผู้สอนจึงต้องมี คุณสมบัติในการสอน โดยการสอนให้ผู้เรียนทุกคนสัมฤทธิ์ผลในการเรียน ผู้สอนต้องพัฒนาการ สอนของตนให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัด การศึกษาที่พบบ่อยๆ ว่าสถาบันการศึกษาบางแห่งผลิตนักศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ผู้สอนที่ได้ทำการ พัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอ ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ จะบังเกิดผลดีแก่ผู้เรียน ส่งผลต่อการ พัฒนาท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติต่อไป (บุญชม ศรีสะอาด , 2537 : 1)

การเรียนรู้เกิดขึ้นทั้งในระบบโรงเรียนหรือนอกระบบโรงเรียน ในห้องเรียนหรือนอก ห้องเรียน โดยมีครูสอนหรือเรียนด้วยตนเอง คงไม่อาจปฏิเสธความจริงที่ว่า ไม่มีใครสอนอะไรใครได้ ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เอง การศึกษาในระบบโรงเรียนทั้งผู้เรียนและวิชาเรียนล้วนทำให้ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนแตกต่างกัน วิธีการสอนโดยการให้รางวัลหรือลงโทษเป็นเครื่องกระตุ้นพฤติกรรมของผู้เรียนได้อย่างหนึ่ง

การศึกษาที่เป็นระบบได้จัดแบ่งออกเป็นระดับ เพราะความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ต้องค่อยๆ สร้างเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมทั้งถึงการศึกษาต่อเนื่องหรือการศึกษาตลอดชีวิต ในการกำหนดหลักสูตรและประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละระดับจำเป็นต้องวางแผนและเข้าใจเป้าหมายให้ชัดเจน จึงจะจัดการได้ถูกต้องเหมาะสม (จรัส สุวรรณเวลา , 2540 : 5)

การอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่จัดให้กับบุคคลที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว มักจะเรียกว่า การศึกษาระดับที่ 3 (tertiary education) หรือการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา (post-secondary education) เพราะเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องจากระดับชั้นมัธยมศึกษา การศึกษาระดับ อุดมศึกษากระจายอยู่ในสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ลักษณะการเรียนมุ่งให้นักศึกษามีความรับผิดชอบตนเอง (ปราโมทย์ กระทบ , 2538 : 1)

การศึกษาในมหาวิทยาลัย มุ่งให้นักศึกษารู้จักการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นเรื่องยากสำหรับนักศึกษาที่เพิ่งจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ยังไม่คุ้นเคยกับการศึกษาด้วยตนเอง ที่จะต้องใช้ความคิด วิจัยรณญาณ เหตุผลในการเรียนรู้ และการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งความรู้อื่นๆ ปัญหาในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบอยู่ จึงเป็นปัญหาในการจัดวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับตนเอง เพราะความสำเร็จในการศึกษานั้น มิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถด้านสติปัญญา และความขยันหมั่นเพียรเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับความสามารถในการประเมิน การรับรู้ความสามารถของตนเอง และวิธีการเรียนอีกด้วย (เกสรฯ สุขสว่าง และวีณา พิริยวณิชย์, 2540, 3)

การศึกษาที่มุ่งการสอนและการถ่ายทอดเป็นหลัก เน้นปริมาณความรู้ที่มีมากและต้องนำเข้ามาถ่ายทอดให้ได้มากพอที่จะไปใช้งาน ถ้าหากคิดว่าหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัยมีอย่างเดี๋ยวนคือ การสอนโดยถือว่าความรู้ที่มีอยู่แล้วเพียงนำไปถ่ายทอดเท่านั้น กระบวนการในการจัดการศึกษาซึ่งตั้งอยู่บนฐานของการยอมรับความรู้ที่มีอยู่แล้ว นักศึกษาจะต้องยึดอาจารย์ผู้สอนเป็นหลัก ต้องเชื่อทุกอย่างที่อาจารย์บอก โดยถือว่าอาจารย์เป็นผู้รู้ ได้ศึกษามาแล้วอย่างดี ความรู้ได้รับการถ่ายทอดจากอาจารย์ไปยังศิษย์ ถือเป็นความรู้ที่แท้จริง ถูกต้อง และเพียงพอสำหรับการเรียนของศิษย์ในระดับที่สอนนั้น ปรัชญาลักษณะนี้ไม่เน้นให้มีการคิดหรือใช้เหตุผลโต้แย้ง หากนักศึกษาผู้ใดโต้แย้งหรือคิดไม่เหมือนกับที่อาจารย์บอก อาจารย์จำนวนไม่น้อยก็ไม่พอใจ และเมื่อตอบสนอง

อย่างนั้นก็ได้คะแนน นับเป็นการเผด็จการทางความคิดและนำไปสู่การดับปัญญา (จรัส สุวรรณเวลา , 2540 : 26)

1. แนวทางการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบในหมวด 3 ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และ กระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้ ให้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา นอกจากนี้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต้องส่งเสริมให้ผู้สอน จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ การประเมินผลผู้เรียน ให้สถานศึกษาพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความ ประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ส่วนการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ต้องมีความหลากหลาย โดยส่วน กลางจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มเรื่องการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูง และการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสังคมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของไทยได้แนวคิดมาจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเน้นความรู้ การวิจัย การผลิตและพัฒนาความรู้ใหม่ๆ อย่างมาก กระบวนการเรียนการสอนก็เพื่อการวิจัยค้นคว้าความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้จากการวิจัย บัณฑิตศึกษาร่างเพื่อความรู้ใหม่จากแนวคิดนี้ อาจารย์ต้องวนเวียนอยู่กับการสร้างและใช้ความรู้ใหม่ (ไพฑูริย์ สินลาวัฒน์ 2539, 212-216) ซึ่งการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้มีการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแบบในชั้นเรียน เป็นการเรียนการสอนแบบในชั้นเรียนที่มีหลายขนาดด้วยกัน โดยเป็นการเรียนการสอนเฉพาะหน้าเฉพาะตัว

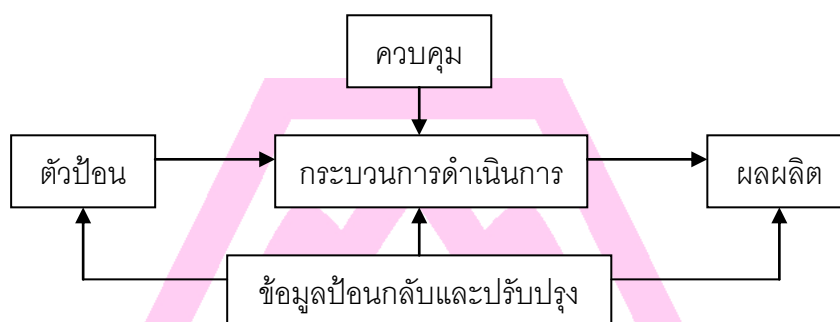
2. การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแบบการศึกษาทางไกล

2.1 ความหมายและความสำคัญของการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกล (Distance Education) หมายถึงการศึกษาที่มีการจัดระบบการเลือกใช้สื่อการสอนทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนด้วยตนเอง เป็นการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียนแต่อาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ การสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนมิได้มาเรียนหรือสอนกันซึ่งๆ หน้า แต่เป็นการจัดโดยใช้ระบบสื่อสารแบบสองทางเป็นวิธีสอนอันเนื่องมาจากการแยกอยู่ห่างกันของผู้เรียนและผู้สอน (วิจิตร ศรีสอาน 2534, 5) และกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลเป็นกิจกรรมที่สถาบันการศึกษาจัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนของประเทศได้รับการศึกษา เป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ห่างไกลกันแต่มีปฏิสัมพันธ์โดยเน้นระบบการใช้สื่อทุกชนิดในการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งในการเรียนการสอนจะผ่านสื่อการสอนทางไกลทุกรูปแบบ เพราะเป็นการจัดรูปแบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้กับประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นระบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล ปัจจุบันได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน และอาศัยสื่อหรือเครือข่ายการสื่อสารดาวเทียมในการเผยแพร่ ซึ่งสามารถกระจายได้ทุกทิศทางและเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเรียนการสอนทางไกลค่อนข้างเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีคุณค่าในการแก้ปัญหาการศึกษา

2. องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน โดยการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ดังนั้น การเรียนการสอนในระดับอุดม จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอนอันเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในการที่จะส่งเสริมให้ผลผลิต คือ บัณฑิตที่จบ

ออกไปสู่สังคมมีคุณภาพ นักการศึกษาต่างประเทศให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนการสอน เช่น กลาสเซอร์ (Glasser , 1962 : 125) ได้เสนอแนวคิดออกมาในรูปของการวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบ อันหมายถึง การจัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางของการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้ เพื่อที่จะพิจารณาภาพของระบบการเรียนการสอนให้ชัดเจน อาจเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ระบบการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาถึงแนวความคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา สามารถจัดแนวคิดเป็นหมวดหมู่โดยสรุปได้ดังนี้

1. ตัวป้อน (Input) ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาวิชา และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน เช่น การจัดเวลาเรียน การจัดห้องเรียน ห้องสมุด ฯลฯ
2. กระบวนการดำเนินงาน (Process) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมทักษะการเรียน
3. การควบคุม (Control) เป็นการเสริมให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ เช่น การตรวจสอบความรู้ผู้เรียนขณะเรียน การใช้คำถาม การให้กำลังใจ
4. ผลผลิต (Output) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนตั้งไว้ โดยอาจพิจารณาจากความรู้ความสามารถของผู้เรียนหลังจากจบการเรียนวิชานั้นๆ
5. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นการวิเคราะห์ผลผลิตโดยวิธีการวัดผลทั้งด้านผู้เรียนและอาจถึงการประเมินผลการสอนของผู้เรียน ซึ่งอาจจะนำผลนั้นมาวิเคราะห์หาข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข

ถ้าจะพิจารณาโดยภาพรวมเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจได้มีผู้จัดหมวดหมู่ขององค์ประกอบ การเรียนการสอนให้เด่นชัด เช่น ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2524 : 92) และวัลลภ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 59-60) ซึ่งสรุปได้ 4 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และ สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

2.1 ด้านผู้สอน ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้ บรรลุผล ซึ่ง ภิญญู สาร (2526 : 179) ได้กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และ พัฒนาการโดยรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน อาจารย์ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถใน วิชาชีพ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมในระดับที่วิญญูชนจะพึงปฏิบัติได้ และมีลักษณะที่สอดคล้อง กับวัฒนธรรมไทย ทั้งในแง่บุคลิกภาพทั่วไป ความสัมพันธ์ต่อศิษย์และบทบาทต่อสังคม นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่ต้องหาความรู้เพิ่มเติมและฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถก้าวหน้า ยิ่งๆ ขึ้นไปตลอดเวลา การเป็นครูที่ดีพร้อมนั้นเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาฝึกฝนและเรียนรู้ เพื่อพัฒนา ปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น การสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่ สามารถให้ข้อคิดโดยตรงเกี่ยวกับลักษณะอาจารย์ที่สอนดีหรือที่พึงปรารถนาของผู้เรียน ได้มีผู้ ศึกษา วิจัยเรื่องอาจารย์ในอุดมคติของนักศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศไว้หลายคน เช่น กาดเซลลา (Gadzella , 1974 : 9) ได้ยกตัวอย่างถึงการวิจัยเรื่องอาจารย์ในอุดมคติของนักศึกษาใน Western Washington State โดยใช้แบบสอบถามถามนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่าลักษณะที่สำคัญที่สุดของอาจารย์ในอุดมคติของนักศึกษาตามลำดับ ความสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่

1. มีความสนใจและกระตือรือร้นในวิชาที่สอน
2. สามารถที่จะอธิบายเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างชัดเจนในสภาพที่ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน
3. มีความรู้ดีทั้งเนื้อหาวิชาและเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน
4. วัดผลด้วยความรอบคอบและยุติธรรมในการให้เกรด
5. วางแผนการสอน กำหนดหัวข้อการเรียนอย่างมีระบบ ตลอดจนมีรายชื่อหนังสือ

ประกอบการเรียน

ในประเทศไทย อุทุมพร ทองอุไทย (2523 : 80) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะอาจารย์ใน อุดมคติตามความคิดเห็นของคณาจารย์บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 27 คน นิสิตบัณฑิตศึกษาจำนวน 162 คน และนิสิตปริญญาตรีจำนวน 137 คน ผลการวิจัย พบว่าลักษณะอาจารย์ในอุดมคติของนิสิตปริญญาตรี เรียงลำดับที่พึงปรารถนามากที่สุด 5 ลำดับ แรก ได้แก่

1. มีการเตรียมการสอนอย่างดี
2. มีความปรารถนาที่ดีต่อนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน
3. มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย กว้างขวางและถูกต้อง
4. ใช้ตัวอย่างข้อเปรียบเทียบและความจริงในการอธิบายได้อย่างเหมาะสม
5. บรรยายเรื่องเกี่ยวข้องแม้ว่าจะอยู่นอกเหนือจากเนื้อหา

สำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีความเห็นว่า ลักษณะอาจารย์ในอุดมคติที่พึงปรารถนามากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. ใช้ตัวอย่างที่เปรียบเทียบและความจริงใจในการอธิบายได้อย่างเหมาะสม
2. มีการเตรียมการสอนอย่างดี
3. มีความสนใจและสนุกในการสอน
4. ให้ความคิดใหม่ๆ แก่นิสิต เพื่อเปิดความสนใจให้กว้างขวาง
5. จูงใจให้นิสิตทำงานอย่างดีที่สุด

นอกจากจะพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เรียนแล้ว ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการเรียนการสอนก็สามารถที่จะใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในส่วนของอาจารย์ที่ดีได้เช่น คิลโก (Kilgo 1970, 251) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอาลาบามา (Alabama University) ผู้ประสบความสำเร็จในด้านการสอนมาเป็นเวลานาน ได้กลั่นกรองประสบการณ์ของท่านถึงการเป็นครูที่ดี โดยได้เสนอแนะไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. ใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง ผู้สอนต้องพยายามรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจะต้องพยายามทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนได้รู้จักกันด้วย
2. มีการวางแผนการสอนร่วมกับผู้อื่น
3. มีความแตกต่างระหว่างบุคคล และช่วยเหลือผู้เรียนได้โดยการจัดการเรียนการสอนที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความสามารถของผู้เรียน พร้อมทั้งใช้อุปกรณ์และการสอนหลายๆ วิธี ละเว้นการสอนแบบทางเดียว
4. ทำในสิ่งที่เป็นไปได้จริงๆ เช่น การให้งาน หรือการสอน ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านเวลา ขนาดของชั้นเรียน ความสามารถที่แตกต่างกัน ภูมิหลังและอุปกรณ์การสอน
5. มีความสุขกับการสอนและการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลพลอยได้ให้ผู้เรียนมีความสุขสบายใจ และมีความสุขตามไปด้วย
6. สอนทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชา
7. สนใจในวิชาที่สอน

8. คำนึงถึงการแสดงสีหน้า ท่าทาง และน้ำเสียงในห้องเรียน เพราะสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการเรียนรู้และความสบายใจ และอบอุ่นใจของผู้เรียนเมื่อได้เรียนแล้ว

9. เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการสอน และพยายามให้ผู้เรียนรู้วิธีเรียน (Learn how to learn)

10. จะต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

การเป็นผู้สอนหรือครูที่ดีนั้นจะต้องมีลักษณะพิเศษเพิ่มเติมหรือแตกต่างกันไปจากกลุ่มสาขาวิชาที่ทำการสอน โดยเฉพาะตัวอย่าง เช่น การเรียนการสอนทางด้านธุรกิจ ผู้สอนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะ อีกทั้งเป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านธุรกิจและต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์คาดการณ์ด้านธุรกิจที่จะเกิดขึ้นได้ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยส่วนใหญ่จัดหลักสูตรและมีเป้าหมายเพื่อผลิตบัณฑิตเข้าสู่วงการธุรกิจ

จากแนวความคิดและผลงานวิจัยของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถสรุปคุณสมบัติของผู้สอนที่ดีได้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านบุคลิกภาพ ต้องเป็นผู้ที่มีกิริยาท่าทางและน้ำเสียงที่จูงใจผู้เรียน มีความรู้ดีและมีความเข้าใจในตัวผู้เรียน

2. ด้านความรู้ คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ สามารถที่จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้ดีทั้งหลักเกณฑ์ ทฤษฎี ตัวอย่าง และการนำไปปฏิบัติจริง

3. ด้านวิธีการสอน ผู้สอนที่ดีนั้นนอกจากจะมีความรู้ในเนื้อหาวิชาต่างๆ อย่างดีไม่เพียงพอ จะต้องมีความรู้และทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ความคิดมาสู่ผู้เรียน รู้จักเลือกเทคนิคการสอนแบบต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา ขนาดกลุ่มผู้เรียน และความแตกต่างของผู้เรียน

4. ด้านการเตรียมการสอน หรือการวางแผน เป็นการกำหนดหรือวางแผนการสอนในเรื่องที่จะสอนกว้างๆ ซึ่งเป็นหลักใหญ่ๆ ที่จะต้องปฏิบัติโดยอาจกำหนดไว้เป็นข้อๆ หรือเป็นตอนๆ ไป การเตรียมเป็นการทำงานทุกชิ้นทุกอย่างละเอียดรอบคอบ โดยอาจจะทำการทดลองให้เห็นจริงๆ ก่อนวันที่จะลงมือสอน เพื่อจะได้นำวิธีการเหล่านั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในขณะที่ลงมือสอนในชั้นเรียนจริงๆ (อบรม สนิทपाल และกุลชลี องค์กริพร , 2524 : 85)

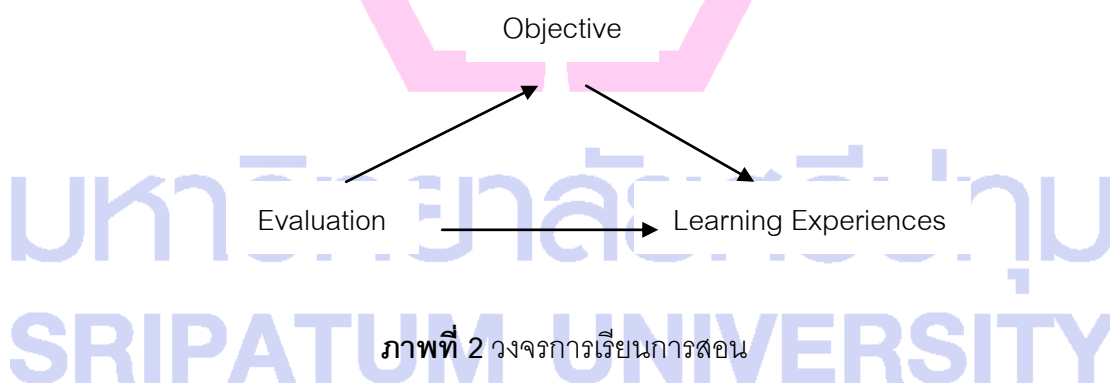
2.2 ด้านผู้เรียน ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาหรือที่เรียกว่า “นิสิตนักศึกษา” นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง การเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาจะประสบผลสำเร็จอย่างเต็มที่หรือไม่นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนเท่านั้น หากจะต้องขึ้นอยู่กับผู้เรียนด้วย เพราะถ้าไม่มีนิสิตนักศึกษา อาจารย์ในมหาวิทยาลัยก็จะไม่มีงานทำ หรือเมื่อสถาบันอุดมศึกษาใด

ผลิตบัณฑิตออกไปขาดความรู้ ขาดคุณธรรม ไม่มีใครต้องการในสังคม ก็จะไม่มีการจ้างบัณฑิตไปทำงานและก็ไม่มีการอยากสมัครเข้าสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ หากรู้ว่าเมื่อจบไปแล้วก็จะหางานทำไม่ได้ (วัลลภ เทพหัสดิน ณ อยุธยา , 2530 : 2) ข้อมูลส่วนตัวและพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนจะต้องศึกษาอย่างละเอียด เพราะข้อมูลนี้เป็นส่วนกำหนดการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนในหลักสูตร

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอน กระบวนการหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของระบบการเรียนการสอนคือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในส่วนของ การสอน ซึ่งวัลลภ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 70-71) เรียกว่า วงจรการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วย การตั้งวัตถุประสงค์ (objective) การจัดการเรียนการสอน (learning experiences) การประเมินผล (evaluation) ดังแสดงในภาพที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละส่วนของวงจรมีดังนี้

(OLE : Objective, Learning experiences, Evaluation)

ภาพที่ 2 วงจรการเรียนการสอน

3.1 วัตถุประสงค์ (Objective) การตั้งวัตถุประสงค์ หรือเรียกว่า จุดมุ่งหมายการสอน มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะทำให้ผู้สอนทราบได้ชัดเจนว่าตนเองกำลังจะทำอะไร เพื่ออะไร เป็นแนวทางให้ผู้สอนทราบว่าควรเลือกเนื้อหาอย่างไร และควรจัดกิจกรรมอะไรให้สอดคล้องและต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ยังเป็นแนวในการประเมินผลได้ดีอีกด้วย (กรมวิชาการ , 2518 : 3) ในส่วนตัวของผู้เรียนก็จะทราบว่าวิชาที่ตนเรียนนั้นมีเป้าหมายอะไรแค่ไหน ความคาดหวังและความต้องการ

ของผู้สอนมีมากนักน้อยเพียงใด ผู้เรียนจะได้ปรับตัวและดำเนินตามหรือเสนอแนะได้ถูกต้องเหมาะสม (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ , 2524 : 157)

การดำเนินการในส่วนของวัตถุประสงค์นี้จะต้องคำนึงถึง

3.1.1 แหล่งที่มาของวัตถุประสงค์ อาจจะมาจากรู้และประสบการณ์ของผู้สอน ความต้องการของผู้เรียน รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของสถาบัน และเนื้อหาวิชาอาจพิจารณาความต้องการของสังคมภายนอก

3.1.2 ขอบเขตของวัตถุประสงค์ ควรจะครอบคลุมด้านต่างๆ คือ ความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม ทักษะ

3.1.3 ลักษณะของวัตถุประสงค์ ควรแสดงให้เห็นพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนสามารถบอกความแตกต่าง สามารถอธิบายหรืออภิปรายเรื่องใดๆ โดยเฉพาะได้

3.1.4 การคัดเลือกเนื้อหาวิชา พิจารณาจากลักษณะเนื้อหาวิชา แหล่งที่มา เช่น ตำรา วารสารทางวิชาการ ผลการวิจัย การประชุมสัมมนา การคัดเลือก และจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้มีความเกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่ง มิลล์ (Mills , 1972 : 29) ได้กำหนดลำดับเนื้อหาว่าควรเรียงลำดับจาก ต้องรู้ (Must know) ควรรู้ (Should know) และน่าจะรู้ (Could know)

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Learning Experiences) หลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการสอนแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับส่วนต่างๆ ดังนี้

3.2.1 วิธีการสอนและการเลือกวิธีสอน วิธีการสอนหลักในระดับอุดมศึกษานั้นมีอยู่ 4 แบบ คือ การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบอภิปราย การสอนแบบฝึกปฏิบัติ และการสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ , 2524 : 53) ส่วนการเลือกวิธีสอนนั้นมีมากมายหลายวิธี แต่ละวิธีควรจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องทั้งตัวผู้สอน เนื้อหาวิชา จำนวนผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของวิชาซึ่ง เบอร์กควิสต์และคณะ (Bergquist and others , 1981 : 163) ได้นำเสนอรูปแบบการสอนที่เป็นข้อคิดเพิ่มเติมแก่ผู้สอน โดยใช้เกณฑ์พิจารณาว่า ผู้สอนต้องการจะเน้นหรือยึดอะไรเป็นศูนย์กลางในการให้ความรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ยึดเนื้อหาสาระ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน แล้วเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2.1 การเลือกวิธีสอน

ศูนย์กลาง	วิธีสอน
เนื้อหาสาระ (Content-Based Teaching)	การบรรยาย การถาม-ตอบ การอ่าน การใช้สื่อทัศนูปกรณ์
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน (Interaction Based Teaching)	การสัมมนา การอภิปราย สอนในห้องทดลอง การทำกรณีศึกษา การสอนเป็นทีม การสร้าง สถานการณ์จำลองและการแสดงบทบาทสมมติ
ผู้เรียน (Student-Based Teaching)	การค้นคว้าโดยอิสระ การเรียนรู้แบบทำสัญญา

นอกจากนี้ วัลลภ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 32-34) ได้เสนอเกณฑ์การเลือกวิธีการสอนตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการสอนแบบกลุ่มใหญ่ เพื่อให้หลัก ทฤษฎี หรือข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญที่นักศึกษาจำเป็นต้องรู้จักพร้อมๆ กัน โดยขนาดของชั้นเรียนค่อนข้างใหญ่อาจมีนักศึกษา 100 คนขึ้นไป อันเป็นการประหยัดเวลาและประหยัดบุคลากร วิธีการสอนที่ใช้คือ การบรรยาย การปาฐกถา การอภิปราย

2. วัตถุประสงค์ของการสอนแบบกลุ่มย่อย กรณีที่มีนักศึกษากลุ่มละ 15-25 คน หรือสามารถแบ่งกลุ่มใหญ่ที่มีผู้เรียนเกิน 100 คน ให้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษามีโอกาสฝึกฝนการทำงานเป็นหมู่คณะ ฝึกความรับผิดชอบร่วมกัน ตลอดจนฝึกทักษะการแสดงออก การเสนอความคิดเห็น การฟัง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการยอมรับฟังความคิดเห็น ผู้สอนสามารถเลือกวิธีการสอนคือ การอภิปรายกลุ่มหรือการประชุมกลุ่มย่อย การศึกษารายกรณี การสัมมนา

3. วัตถุประสงค์ของการสอนเป็นรายบุคคล เป็นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนโดยการรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แก้ปัญหา วางแผนการเรียน ลำดับความคิด เลือกเรียนสิ่งที่ตนเองชอบ วิธีการสอนที่ใช้คือ แบบโครงการ การสอนแบบโปรแกรม การสอนสาธิต

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524 , 165) กล่าวว่าวิธีการที่จะนำวิธีการใดมาเป็นหลักนั้นคงจะไม่มีแบบแผนแน่ชัด ขึ้นกับผู้สอนที่จะนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

1. ความเหมาะสมกับตัวผู้สอน ว่าผู้สอนมีความรู้ ความสนใจด้านใด หรือถนัดวิธีใด

2. เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน ถ้าเนื้อหาเป็นข้อมูลทางทฤษฎี ใช้วิธีการบรรยาย ถ้าเป็นเนื้อหาที่ต้องถกเถียงก็อาจใช้การอภิปราย และถ้าต้องการให้ฝึกฝนก็ใช้การฝึกปฏิบัติ

3. เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการสอน

4. เหมาะสมกับจำนวนและลักษณะของผู้เรียน

5. เหมาะสมกับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

ในด้านของผู้สอนหรืออาจารย์ อาจารย์ที่สอนในระดับปริญญาตรีมักจะใช้วิธีการสอนร่วมกันในแต่ละวิชามากกว่าที่จะสอนตามลำพัง นอกจากจะใช้อาจารย์พิเศษจากสถานับอื่นมาช่วยสอน โดยการจัดการในรูปของการสอนร่วมกันเป็นทีม (Team teaching) ซึ่งพบมากในมหาวิทยาลัย (Berquist and others , 1981 : 77) นอกจากนี้ เลอวิน (Lewin , 1978 : 181) ยังได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่า การจัดการสอนแบบทีม ถ้าทีมสอนทำงานไปได้ด้วยดีจะได้รับความสำเร็จสูงทั้งแก่ตัวผู้เรียนเองและผู้สอน แต่ปกติมักจะไม่ประสบความสำเร็จเสมอไป เพราะอาจารย์มักจะชอบสอนคนเดียว และไม่สันทนัดสอนในประเด็นที่นอกเหนือความถนัด จึงพยายามที่จะยึดติดกับสิ่งที่ตนเองถนัด ซึ่งจะพบว่า ทีมมักจะแตกแยก ยิ่งปริมาณผู้สอนในทีมมากเท่าใด ก็มีแนวโน้มที่จะทำงานไม่ราบรื่นหรือขาดการติดต่อสื่อสารในผู้สอนร่วมกัน

ส่วนวิธีสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ยังใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นหลักอาจเป็นเพราะข้อจำกัดด้านสถานที่ จำนวนอาจารย์ และเอกสารการค้นคว้า การจัดการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพจึงต้องจัดให้นักศึกษาเรียนพร้อมกันเป็นกลุ่มใหญ่ (วัลลภา เพทหัตดิน ฌ อยุธยา , 2530 : 64-65)

3.2.2 เวลาเรียน ซึ่งจะกำหนดว่าในแต่ละครั้งที่เรียนนั้นจะเรียนเรื่องใด ผู้สอนจะต้องพิจารณาจำนวนเวลาจากกำหนดเวลาเปิดปิดภาคการศึกษาของสถาบัน และวันหยุดต่างๆ ซึ่งควรจะเป็นการวางแผนการสอนตลอดทั้งภาคเรียน เพราะถ้าผู้สอนไม่มีการกำหนดสาระการสอนให้เหมาะสมกับเวลา จะทำให้เกิดปัญหาในภายหลังที่สอนไม่ทัน จะต้องเร่งสอนและขอเวลาเพิ่มในวันทีใกล้สอบ อันเป็นผลเสียแก่ผู้เรียนอย่างยิ่ง เพราะเวลาใกล้สอบผู้เรียนย่อมไม่มีจิตใจที่อยากจะได้รับรู้อะไรเพิ่มเติมย่อมจะไม่เป็นผลดี

3.2.3 ตำราและเอกสารประกอบการเรียน โดยทั่วไปมักจะมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องต่างๆ ครอบคลุมในวิชาที่เรียน แต่ปัญหาตำราเมืองไทยคือหนังสือเรียนที่เป็นภาษาไทยมีไม่มากนัก โดยเฉพาะระดับปริญญาตรีแต่ในระดับปริญญาโทก็อาจใช้ตำราภาษาอังกฤษประกอบได้ ซึ่งปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ ตำราโดยทั่วไปมีราคาแพงมากเมื่อเทียบกับค่าครองชีพของนักศึกษา (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ , 25241 : 68-169) วิธีการหนึ่งซึ่งผู้สอนพอจะช่วยแบ่งเบาปัญหาเรื่องตำราของผู้เรียนก็คือ การจัดทำเอกสารประกอบการสอน อาจจะใช้วิธีการพิมพ์แจกให้นักศึกษาหรือให้

หน่วยงานกลางของสถาบันจัดจำหน่าย ซึ่งนับว่าจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในเรื่องตำราได้เป็นอย่างมาก แต่มีข้อพึงระวังคือ ถ้าผู้สอนมิได้เตรียมเอกสารไว้ล่วงหน้าในระยะยาวอาจมีปัญหาเรื่อง การพิมพ์เอกสารจำหน่ายหรือแจกไม่ทันกับเนื้อหาที่เรียน ก่อให้เกิดผลเสียต่อการเตรียมตัวทำ ความเข้าใจกับบทเรียนหรือการเตรียมตัวสอบของผู้เรียนได้

3.2.4 อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอนบางวิชาที่ ต้องการอธิบายให้ผู้เรียนได้เข้าใจ การใช้สื่อการสอน (Instructional media) ซึ่งเดิมเรียกว่า อุปกรณ์ การสอนหรือโสตทัศนูปกรณ์มาประกอบการสอนและช่วยเสริมความเข้าใจของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เช่น แผนภูมิ เทปบันทึกเสียง ภาพยนตร์ วิดีโอ รวมถึงการใช้เกมหรือสถานการณ์จำลอง หลักการ สำคัญที่ผู้สอนจะเลือกสื่อการสอนรูปแบบใดต้องคำนึงว่า การนำสื่อไปใช้ก็เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ เนื้อหาการเรียนได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งสื่อการสอนแต่ละชนิดก็มีคุณลักษณะและการใช้งานเฉพาะตัว และสื่อการสอนไม่อาจใช้แทนกันได้ เพราะเป็นแค่เพียงสื่อที่ช่วยการสอนเท่านั้น (สมเชาว์ เนตร ประเสริฐ , 2528 : 150) นอกจากนี้ในบางวิชาที่ฝึกปฏิบัติต้องใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ฝึก ปฏิบัติควบคู่กับการฟังคำอธิบายหรือคำสอนของผู้สอน เครื่องมื่อดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อการ เรียนมาก ซึ่งต้องคำนึงถึงจำนวนอุปกรณ์ที่มีอยู่เมื่อเทียบกับจำนวนผู้เรียน ความพร้อมและความ ทนสมัยของเครื่องมือ และการใช้ได้โดยไม่จำกัดเวลา เป็นเงื่อนไขที่ผู้สอนจะต้องพิจารณา ประกอบการวางแผนหรือดำเนินการสอน

3.3 การประเมินผล (Evaluation) การประเมินผลนับเป็นความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียน การสอนระดับอุดมศึกษาอีกประการหนึ่ง เพราะเป็นกระบวนการที่ช่วยตัดสินความมีประสิทธิภาพ ในการสอน ผลการประเมินจะช่วยให้ผู้สอนได้ทราบว่าทำหน้าที่ได้ครบถ้วนเพียงใด มีส่วนที่ยัง บกพร่องหรือจะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การเรียนของผู้เรียนและการสอนของครูบรรลุลเป้าหมาย ตามต้องการ ซึ่งลักษณะการประเมินนั้น เซเลอร์ และคนอื่นๆ (Saylor and other , 1974 : 298-299) ได้กล่าวถึงลักษณะการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ ดีเดคโค (De Decco , 1968 : 11-12) คือการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) หมายถึง การประเมินผลในขณะที่ใช้ หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนกำลังดำเนินการอยู่ การประเมินกระทำเพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงในโปรแกรมการศึกษา เพื่อดูความก้าวหน้าของผู้เรียนและรู้ผลการสอนของผู้สอน เช่น การสอบกลางภาคเรียน การสอบย่อยของแต่ละหน่วยของบทเรียนการให้ทำรายงานทั้งกลุ่ม และเดี่ยว การอภิปรายในชั้นเรียน และข้อสำคัญซึ่ง ไพทอร์ย สินลาร์ตัน (2524 : 171) ได้เสนอแนะ ไว้คือ การประเมินดังกล่าวจะต้องทำในระหว่างภาคเรียน และแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบ พร้อมทั้ง ผู้สอนนำไปใช้เพื่อประเมินผลและปรับปรุงการสอนของตน การประเมินผลสรุป (Summative

Evaluation) หมายถึง การประเมินเมื่อดำเนินการตามแผนการต่างๆ สิ้นสุดลง เพื่อดูผลรวมตอนสุดท้ายของการสอนว่า ตลอดเทอมหรือตลอดภาคนั้นผู้เรียนเรียนไปแล้วได้ผลแค่ไหน ซึ่งใช้ในรูปของการสอบปลายภาค ในบางแห่งหรือบางวิชาก็ให้มีรายงานหรือโครงการประกอบ หรือให้เสนอผลงานหรือการสอบด้วยปากเปล่าพร้อมกันไป ซึ่งอาจจะเอาคะแนนสอบทุกอย่างมารวมกันหรือใช้เพียงอย่างหนึ่งอย่างใด

สมบุรณ์ ชิตพงศ์ (2531 : 103) ได้แบ่งการประเมินผลการเรียนการสอนเป็น 3 ขั้นตอน ซึ่งเพิ่มขึ้นอีก 1 ขั้นตอน ก่อนที่จะมีการประเมินความก้าวหน้า คือ การประเมินผลก่อนการเรียนการสอน (Pre-Evaluation) ซึ่งเป็นการดูพื้นฐานของผู้เรียน การประเมินนี้ไม่ได้เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ เพราะยังไม่ได้มีการสอนในเรื่องนั้น แต่เป็นการประเมินเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน

4. สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน มิใช่เน้นเฉพาะกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน เฉพาะตัวผู้สอน ผู้เรียน อุปกรณ์ หรือวิธีการเรียน เท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่จะมีผลกระทบในทางตรงหรือทางอ้อมด้วย ซึ่งสามารถแยกพิจารณาใน 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ขนาดและรูปร่างของห้องเรียน ควรมีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน และมีขนาดพอเหมาะที่ผู้ที่นั่งข้างหลังสามารถที่จะมองเห็นผู้สอน กระดานดำ หรือแผนภูมิต่างๆ ได้ชัดเจน

4.2 อากาศภายในห้องเรียน อุณหภูมิภายในห้องเรียนนั้นมีผลต่อการเรียนของผู้เรียน โดยเฉพาะห้องเรียนที่มีอากาศร้อนจะทำให้ผู้เรียนง่วงนอน หรืออึดอัด และถ้าอากาศเย็นเกินไปก็ทำให้ผู้เรียนรู้สึกครั่นเนื้อครั่นตัวและอาจไม่สบายได้

4.3 เสียง สภาพห้องเรียนบางแห่งอาจมีเสียงรบกวน ได้แก่ เสียงเครื่องปรับอากาศภายในห้องเรียน พัดลม หรือเสียงจากภายนอกที่ผ่านเข้ามา เช่น คนเดินผ่านหน้าห้อง หรือเสียงจากการเรียนการสอนในห้องเรียนถัดไป

สิ่งต่างๆ ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมล้วนแล้วแต่มีผลต่อสมาชิกหรือการรับรู้ในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งมักจะถูกละเลยหรือมองข้ามในประเด็นปลีกย่อยเหล่านี้

1. สภาพแวดล้อมภายในสถาบัน ในการจัดประเภทของพื้นที่ในการใช้สอยในสถาบัน เบอร์กควิสต์ (Bergquist 1981, 47-53) ได้กล่าวถึงพื้นที่ภายในบริเวณสถาบันที่เป็นบริเวณที่ว่าง นอกเหนือจากอาคารสถานที่เรียน และได้ให้ข้อคิดว่า พื้นที่ว่างบริเวณสถาบันนั้น หากรู้จักนำมาดัดแปลงใช้สอยให้เกิดประโยชน์ในด้านการศึกษาอย่างมั่งคั่งได้ เช่น สถาบันบางแห่งได้มีการจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาใช้บริเวณดังกล่าวที่เหลือตั้งเป็นบริษัทจำลอง และเป็นห้องพัก (Living

Learning Center) ด้วย นอกจากนี้การจัดบรรยากาศในสถาบันให้มีที่นั่งพักผ่อน เช่น ชุมน โต๊ะ เก้าอี้ เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้เป็นที่พักเพื่อรอชั่วโมงเรียนหรือทำงานนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ และ เบอร์กคิสต์ ยังได้กล่าวว่าเป็นงานท้าทายความสามารถของคณาจารย์และผู้บริหาร ซึ่งมักจะมอง แต่การเรียนการสอนในห้องเรียน ห้องทดลอง หรือห้องปฏิบัติการ ที่คิดว่าเพียงพอแล้ว ซึ่งขออย่า ทัศนคติในเรื่องนี้ว่า “ขอให้ทุกคนตระหนักว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยิ่งใหญ่และสำคัญที่สุดของ ผู้เรียนนั้น มักจะเกิดขึ้นนอกเหนือช่วงเวลาเรียนปกติ”

2. สภาพแวดล้อมภายนอกสถาบัน สถาบันใดก็ตามที่ทำเลที่ตั้งล้อมรอบไปด้วยสถานที่ ท่องเที่ยวหรือแหล่งอบายมุข มักจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนซึ่งอยู่ในวัยที่อยากเรียนรู้ไปทดลองหรือ สัมผัส โดยเฉพาะในช่วงของการพักรอชั่วโมงเรียนซึ่งอาจจะในช่วงยาวนาน ทำให้ผู้เรียนออกไป นอกสถาบันและบางครั้งอาจเพลิดเพลินจนไม่กลับมาเรียน ซึ่งเรื่องนี้ทบวงมหาวิทยาลัยได้ ตระหนักและให้ความสำคัญดังจะเห็นได้จากเกณฑ์การขอจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ทบวงมหาวิทยาลัย ม.ป.ป., 1-5) ซึ่งได้กล่าวถึงทำเลที่ตั้งของสถาบันว่า จะต้องตั้งอยู่ในแหล่ง ชุมชน มีความสะดวกด้านชุมชนและสาธารณูปการ ไม่มีภัยเกิดขึ้นได้โดยง่าย เป็นแหล่งที่เหมาะสม ที่จะเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการได้ดี เช่น ไม่อยู่ติดกับแหล่งที่เหมาะสมที่จะเสริมสร้าง บรรยากาศทางวิชาการได้ดี เช่น ไม่อยู่ติดกับแหล่งเสื่อมโทรม ห่างไกลจากเสียงอึกทึกครึกโครม เป็นต้น

สภาพแวดล้อมต่างๆ ไม่อาจจะระบุแน่ชัดได้ว่ามีผลกระทบโดยตรงต่อการเรียนการสอน แต่ก็ เป็นเรื่องที่ควรพิจารณาและให้ความสำคัญ เพราะการเรียนรู้จะเกิดได้ดีหรือไม่ สภาพแวดล้อม นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพล

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530 : 13) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่องสภาพในปัจจุบันและปัญหาด้านการ เรียนการสอนของครูประถมศึกษาไว้ สรุปได้ว่าบรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทางกายภาพที่ อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างความสนใจใฝ่รู้และศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน ความรักและศรัทธาที่ครูและ นักเรียนมีต่อกัน การเรียนที่รื่นรมย์ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้าง บรรยากาศการเรียนได้ดี

การจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เป็นกระบวนการจัดการเกี่ยวกับการ ปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ และกิจกรรมการเรียนของนักศึกษา

ตั้งแต่การดูแลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของการสอน การพัฒนาเทคนิคการสอน การนิเทศ และการบริการสื่อการสอน รวมไปถึงการวัดและประเมินผลการศึกษา การกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับผู้สอน ผู้เรียน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การวิจัยและส่งเสริมวิชาการและการจัดกิจกรรมนักศึกษา

รันและคูเปอร์ (Ryan and Cooper 1975, 130-131 อ้างถึงใน อุบลรัตน์ เฟิงสถิต 2534, 12) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติภายในสถาบันการศึกษา การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1) คุณสมบัตินของผู้สอนมีความเหมาะสม 2) สมรรถภาพของผู้สอนซึ่งประกอบด้วยความรู้ของผู้สอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 3) ผลการสอนของอาจารย์ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาด้านสติปัญญาและอารมณ์ของผู้เรียน ทั้ง 3 ส่วนนี้เป็นสิ่งที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างมากในกระบวนการเรียนการสอน ความอยู่รอดของสถาบันขึ้นอยู่กับคุณภาพของการศึกษา (Genova and others 1976) และอาจารย์ก็เห็นว่าการสอนเป็นงานที่สำคัญที่สุด (Aleamoni 1984, 95) ส่วน ริเกอลูธและเมอร์ริลล์ (Reigeluth and Merrill 1983, 13) อธิบายว่า เงื่อนไขหรือสภาพวิธีการสอนและผลที่เกิดขึ้นที่ได้รับเงื่อนไขเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อวิธีการในการเรียนการสอน และมีความสำคัญในการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่แตกต่างกันภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ผลที่เกิดขึ้นเป็นผลที่ได้รับจากวิธีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่ง ภายใต้สภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ผลที่มุ่งหวังจากการสอน คือ ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผลของการเรียนการสอน (Effectiveness) และความชื่นชมยินดี (Appeal)

การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพต้องมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 4 ประการ มาพิจารณาประกอบ คือ (อดุลย์ วิริยเวชกุล และคณะ 2541, 18-19)

1. การจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับปรัชญาของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
2. เนื้อหาของวิชาที่สอนก็ต้องให้ตรงกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบัณฑิตศึกษานั้น
3. วิธีการจัดการเรียนการสอนต้องสามารถที่จะแก้ไขข้อบกพร่อง หรือข้อด้อยของผลผลิตของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน
4. การพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างอื่นที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถภายใต้ “เงื่อนไข” ของความเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศปัจจุบัน

การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา จะต้องมีลักษณะพิเศษเกิดขึ้น และผู้เรียน ต้องมีความพร้อมสูง วิจิตร สิ้นสิริ (2534, 34) กล่าวถึงลักษณะสภาพการเรียนการสอนระดับ บัณฑิตศึกษาในปัจจุบัน ดังนี้

1. สภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง จิตวิทยา ความ มั่นคง ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ทำให้บัณฑิตศึกษาต้องตามสังคมมากกว่านำ สังคม หรือนำการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม

2. คุณลักษณะของผู้เรียน ความศรัทธาในการศึกษา แรงจูงใจใฝ่รู้ และใฝ่สัมฤทธิ์การ แสวงหาประสบการณ์

3. สภาพการเรียนการสอน ความมุ่งหมายของการเรียนการสอน วิธีการการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนยังคงมุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหา สาระเชิง บรรยาย และยึดถืออาจารย์เป็นศูนย์กลางมากกว่าการให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ศึกษาด้วย ตนเอง ค้นพบเอง

4. ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษามีคุณลักษณะเป็นนักวิชาการ ผู้นำทางวิชาการและผู้นำ ทางการเรียนการสอน เข้มแข็งอยู่ชั่วระยะหนึ่ง แล้วพัฒนาไม่ทันการเปลี่ยนแปลงวิทยาการ และ สังคมก้าวหน้า

5. การพัฒนาหลักสูตรการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ล้าช้าไม่นำหน้าการเปลี่ยนแปลง ด้านต่างๆ

6. แหล่งความรู้ที่สะดวกและทันสมัยอันเป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษา และที่จะ เอื้ออำนวยต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ การเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษายังไม่ได้การพัฒนา เท่าที่ควร

7. เมื่อหลักสูตรการสอนมิได้นำสังคม คุณภาพของบัณฑิตที่จบออกไปจึงไม่สามารถ ปรับตัวให้เข้าสู่ตลาดงานที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรการสอนยังไม่ได้รับ การพัฒนาให้บัณฑิตสามารถออกไปสร้างสรรคงานใหม่ๆ ให้แก่สังคม

8. การสรรหาผู้เรียนเข้าสู่ระบบบัณฑิตศึกษายังนิยมระบบสอบแข่งขันทางความรู้เป็นส่วน ใหญ่

การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา จาก การศึกษาพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีปัญหาเกี่ยวกับหนังสือค้นคว้าอ้างอิงในหอสมุด ไม่เพียงพอ ขาดแคลนอุปกรณ์การสอน ขาดแคลนหนังสือ (ลีลา สีนานุเคราะห์ 2525 ; พรเทพ สุทธิช่วย 2534) ขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อการสอน ตลอดจนหนังสือตำราที่ใช้ในการอ้างอิง

สื่อการสอนไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนการสอน (มณีวงศ์ ปัญญาประดิษฐ์ 2532) อาจารย์บางท่านไม่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน (ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ 2533, 15) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของลีลา สิ้นนานูเคราะห์ (2525, 20) ที่พบว่าอาจารย์มีภาระงานด้านการสอนทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาการสอนได้เท่าที่ควร (มณฑนา เหมชะญาติ 2533, 14)

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญยิ่ง และเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ และมีลักษณะการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Participation) ที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้เนื้อหาของวิชาในชั้นเรียน และมีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน ซึ่งในการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนได้นำสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และสื่ออื่นๆ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ วีดีโอ สไลด์ ฯลฯ มาช่วยในการเรียนการสอน ทั้งนี้มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Access Learning) และการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent Study) ที่ผู้เรียนจะค้นหาเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง แต่จะฟังความคิดเห็นของคนอื่นๆ ในชั้นเรียน โดยมหาวิทยาลัยได้นำระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาช่วยในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อการเรียนการสอนของนักศึกษา เรียกว่า ระบบเครือข่ายห้องสมุดอัตโนมัติ อันเป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหรือการศึกษาผู้ใหญ่เป็นหลักการของการศึกษาตลอดชีวิต คือ พยายามทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มุ่งที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รู้จักคิดเป็น ใช้ทักษะความคิดการคิดสร้างสรรค์ การคิดวิจรฉันทญาณ ทฤษฎีการศึกษาแบบต่างๆ ที่นำมาใช้เป็นหลักการในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มีดังนี้

การเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่ (Andragogy)

แนวคิดใหม่ในการเรียนการสอนผู้ใหญ่ “Andragogy” เกิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ.1967 โดยการให้ความหมายของนักการศึกษาผู้ใหญ่ของยูโกสลาเวีย ชื่อ ซาวิเชวิก (Dusan Savicevic) ส่วนผู้ที่นำเข้าสู่วงการการศึกษาผู้ใหญ่ของสหรัฐอเมริกา ก็คือ โนลส์ (Knowles) โดยการตีพิมพ์ลงในหนังสือชื่อ “Ault Leadership” เมื่อปี ค.ศ. 1968 และ คำนี้ก็ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ในบรรดาสถาบันการศึกษาผู้ใหญ่ทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา

Andragogy หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ในการสอนผู้ใหญ่ (The art and science of teaching adults) หรือศาสตร์และศิลป์ในการช่วยให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ (The art and science of

helping adults learn) โดยครูมีบทบาทเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน” หรือ เป็นผู้ร่วมกิจกรรมช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้านทักษะ พฤติกรรม ค่านิยมและทัศนคติ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2524, 55-60 ; เชียรศรี วิวิธสิริ 2534, 150-151)

โนลส์ (Knowles 1978, 55-59 อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2524, 63-72) ได้กล่าวทฤษฎีว่าด้วยศาสตร์การศึกษาผู้ใหญ่ของทฤษฎี Andragogy มีวิธีการและเทคนิคการสอนทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง (Involved) นั้น ตั้งอยู่บนข้อสมมติฐานการเรียนรู้ 4 ประการ คือ

1. เปลี่ยนแปลงด้านมโนภาพแห่งตน (Changes in Self-Concept) ข้อสันนิษฐานนี้ก็คือ บุคคลเจริญเติบโตและบรรลุนิยามภาวะไปสู่มโนภาพแห่งตนจากการอาศัยหรือพึ่งพาบุคคลอื่นๆ และนำไปสู่การเป็นผู้นำตัวเอง (Self-Directedness)

ทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่ เป็นการสร้างมโนภาพแห่งตนในทางการเป็นผู้นำตัวเองในทางจิตวิทยาของการเป็นผู้ใหญ่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตนเองหากเกิดในทางตรงกันข้ามผู้ใหญ่จะเกิดความเคร่งเครียดและอาจจะต่อต้าน ฉะนั้นสิ่งสำคัญคือต้องพยายามทำให้ผู้ใหญ่เกิด Self-directing ในการเรียนการสอนให้มากที่สุด

2. บทบาทของประสบการณ์ (The Role of Experience)

ผู้ใหญ่มีประสบการณ์กว้างขวาง ซึ่งประสบการณ์นั้นนับเป็นแหล่งที่มีคุณค่ามากสำหรับการเรียนรู้ (Rich Resource for Learning) เรื่องประสบการณ์มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่หลายประการ คือ

2.1 ผู้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประสบการณ์กับผู้อื่นได้ เป็นการขยายโลกทัศน์ของผู้ใหญ่คนอื่นให้กว้างขวางมากขึ้น

2.2 ผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน และสามารถนำประสบการณ์เดิมไปเกี่ยวโยงหรือสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ๆ ได้

2.3 ผู้ใหญ่มีลักษณะฝังแน่นกับความเคยชินหรือประสบการณ์เดิมที่ผ่านมา จึงให้ผู้ใหญ่เปลี่ยนแปลงอะไรได้ยาก

3. ความพร้อมในการเรียน (Readiness to Learn)

ผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะและเกิดความพร้อมในการเรียนรู้มากกว่าเด็ก และจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดในเรื่องที่เป็นประโยชน์และตนเองสนใจ นอกจากนี้ยังมีแรงผลักดันจากความต้องการที่จะพัฒนาตามภารกิจเชิงพัฒนาการ (Developmental Tasks) ซึ่งเกี่ยวข้องกับบทบาททางสังคมด้วย ทำให้เกิดความพร้อมมากขึ้น ดังนั้นการสอนผู้ใหญ่จะต้องสอนในเรื่องที่เป็นประโยชน์และตรงกับความต้องการ

ต้องการของผู้ใหญ่เพราะผู้เรียนผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนและรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ ถ้าเขาเกิดความ ต้องการ

4. การทำให้เรียนรู้มีความเหมาะสม (Orientation to Learning)

เด็กจะเรียนเพื่อสะสมความรู้โดยยึดเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject Centered) ในขณะที่ผู้ใหญ่ส่วนมากมีการเรียนรู้โดยอาศัยปัญหาชีวิตประจำวัน ซึ่งความแตกต่างนี้เป็น ผลลัพธ์มาจากความแตกต่างของการเห็นคุณค่าของเวลา เด็กจะเรียนรู้เพื่อไปใช้ประโยชน์ อาจจะ เสื่อมหรือผัดผ่อนได้ ส่วนใหญ่ต้องการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในอนาคตอันใกล้ หรือโดยเร็วที่สุด

การได้ทราบลักษณะความแตกต่างที่สำคัญระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ จะนำไปสู่การวางแผนการสอนผู้ใหญ่ให้เหมาะสม ได้สรุปข้อแตกต่างเป็นตารางเปรียบเทียบให้เด่นชัด พร้อมทั้ง เสนอตารางเปรียบเทียบด้านวิชาการเรียนการสอนระหว่างการสอนเด็ก (Pedagogy) และการ สอนผู้ใหญ่ (Andragogy) ไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.2 ลักษณะแตกต่างระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ตามข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อตกลงเบื้องต้น	วัยเด็ก (Pedagogy)	วัยผู้ใหญ่ (Andragogy)
ความเข้าใจตนเอง	ไม่เป็นอิสระ ยังต้องพึ่งผู้อื่น	เป็นอิสระ สามารถนำตนเองได้
ประสบการณ์	มีน้อย มีคุณค่าไม่มากนัก	มีมาก เป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง
ความพร้อม	เกิดจากการพัฒนาการทางชีววิทยาและความต้องการทางสังคม	เกิดจากภารกิจเชิงพัฒนาการตามบทบาทสังคม
การมองเห็นคุณค่าของเวลา	ทำเพื่ออนาคต สามารถเลื่อนไปหรือรอคอยได้	ทำเพื่อผลปัจจุบัน ต้องการนำไปใช้ได้ทันที
ลักษณะการเรียนรู้	ใช้เนื้อหาเป็นศูนย์กลางเนื้อหา	ใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลาง เน้นวิธีการแก้ปัญหา

ตารางที่ 2.3 เปรียบเทียบการเรียนรู้การสอนระหว่างการสอนเด็กและการสอนผู้ใหญ่

องค์ประกอบ	การสอนเด็ก (Pedagogy) (การสอนแบบดั้งเดิม)	การสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) (การสอนแบบใหม่)
ด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน	เป็นทางการ เป็นการแข่งขัน ครูเป็นผู้ออกคำสั่ง	ไม่เป็นทางการ เคารพนับถือซึ่งกันและกัน ครูและผู้เรียนร่วมมือกัน
ด้านการวางแผนและจัดทำโครงการ	วางแผนโดยครู	ครูและผู้เรียนวางแผนร่วมกัน
การวินิจฉัยความต้องการ	ตัดสินใจโดยครู	ครู – ผู้เรียนพิจารณาร่วมกัน
การกำหนดวัตถุประสงค์	พิจารณาโดยตัวครู	ครู – ผู้เรียนปรึกษาหารือร่วมกัน
การเรียนการสอน	เป็นไปตามเนื้อหาวิชา ใช้หน่วยด้านเนื้อหาวิชา	เป็นไปตามความพร้อมของผู้เรียน ใช้หน่วยปัญหาที่เกิดขึ้น
กิจกรรมทั้งหลาย	ใช้เทคนิคต่างๆ โดยครูมีบทบาทมาก	ผู้เรียนมีบทบาทมาก มีการทดลองและสืบเสาะหาโดยตัวผู้เรียน
การประเมินผล	กระทำโดยครู	ครู – ผู้เรียนวินิจฉัยร่วมกันตามความต้องการ ประเมินผลโครงการร่วมกัน

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed Learning)

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความตระหนัก และรับผิดชอบต่อแผนการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนจะวางแผนและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูล เลือกวิธีการเรียนรู้และประเมินผลด้วยตนเอง โดยที่จะมีผู้ช่วยเหลือหรือไม่ก็ได้ (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ 2524, 4 ; สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน 2526, 262)

โนลส์ (Knowles 1975, 34-37) ได้ใช้วิธีการเรียนการสอนผู้ใหญ่มาประยุกต์เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นบรรยากาศของความเป็นอิสระ ใ่วางใจ ให้เกียรติ เคารพ ในกฎเกณฑ์ร่วมกัน เคารพในความเป็นมนุษย์ร่วมกัน รวมไปถึงสภาพแวดล้อม ทางกายภาพต่างๆ ของสถานที่เรียนที่จะต้องเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

2. การวางแผนกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนอย่างเป็นระบบ

3. การศึกษาถึงความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน

4. การกำหนดทิศทางหรือวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ร่วมกัน

5. การออกแบบวิธีการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

6. การดำเนินกิจกรรมตามแผนและแบบที่กำหนดไว้

7. การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นรูปแบบของการเรียนที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่ ประกอบด้วย 2 ประการ คือ

1. ผู้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนมากเป็นผู้ที่มีความคิดเป็นของตนเอง และเข้ามา เรียนด้วยความเต็มใจ มิได้ถูกบังคับ มาเรียนด้วยความสมัครใจ จะเป็นผู้ที่เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ มากกว่าและดีกว่าผู้ที่เข้าเรียนโดยถูกบังคับ และอยู่ในระบบการเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้บอกแต่ เพียงฝ่ายเดียว ทั้งนี้เพราะว่าการเรียนด้วยการนำตนเองผู้ที่เข้าเรียนจะมีจุดประสงค์หรือเป้าหมาย ที่แน่นอน มีแรงจูงใจ นอกจากนี้แล้ว ผู้เรียนมักจะนำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประยุกต์ได้คุ้มค่า และนานกว่า

2. การเรียนด้วยการนำตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้สอดคล้องกับสภาพ และ กระบวนการพัฒนาทางจิตวิทยา นั่นคือ เมื่อมนุษย์ลืมตามองดูโลก มนุษย์เราช่วยตัวเองไม่ได้ ต้อง พึ่งพาพ่อแม่และคนอื่นๆ อยู่ตลอดเวลา เมื่อเติบโตขึ้นมนุษย์ค่อยๆ เปลี่ยนบุคลิกภาพเป็นผู้ใหญ่ที่ ไม่พึ่งคนอื่นอีกต่อไปตามลำดับ โดยเริ่มหลุดจากการควบคุมของพ่อแม่ ของครู และของคนอื่นๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนการสอนผู้ใหญ่เพื่อพัฒนากระบวนการความคิด

การสอนที่เน้นทักษะทางความคิด เป็นการเรียนการสอนในการคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อ ค้นหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาไปสู่จุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายโดยตรง มีดังนี้

การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองของบุคคลในการคิดอย่างมีระบบ และ ความรู้สึกไวต่อปัญหา โดยอาศัยประสบการณ์เดิมมาบูรณาการปรับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ เพื่อให้เกิดความคิดหรือการกระทำใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม (อารี รั้งสินันท์ 2537, 5 ; ชาญชัย อินทรประวัติ 2528, 18)

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ของ กิลฟอร์ด (Guilford 1969, 145-151)

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำกันกับความคิดของคนอื่นและแตกต่างจากความคิดผิดธรรมดา ความคิดริเริ่มอาจเกิดจากการคิดจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้แปลกแตกต่างจากที่เคยเห็น

2. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน แบ่งเป็น 4 ประเภท

2.1 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำ

2.2 ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงความสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่เหมาะสมที่เหมือนกันหรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 ความคิดคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expression Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลีหรือประโยคและนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

2.4 ความคิดคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดในสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น ให้คิดประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดได้

3. ความยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภทหรือแบบของการคิดโดยแบ่งออกเป็น

3.1 ความยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นได้ในทันที

3.2 ความยืดหยุ่นทางการดัดแปลง

4. ความคิดละเอียดละออ (Elaboration) หมายถึง ความคิดในรายละเอียดเป็นขั้นตอนสามารถอธิบายให้เห็นภาพชัดเจน หรือเป็นแผนงานที่สมบูรณ์ขึ้น ความคิดละเอียดละออจัดเป็นรายละเอียดที่น่าตกตะลึง ขยายความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์ขึ้น

ความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยกระบวนการคิด 4 ขั้นตอน (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2523, 4) ดังนี้

1. กระบวนการของความรู้สึกว่ามีความยุ่งยาก มีปัญหา ช่องว่างของข้อมูลเกิดขึ้น (Sensory Problem)

2. กระบวนการของการคาดคะเนหรือการสร้างสมมติฐานเกี่ยวกับปัญหานั้นขึ้นมา (Formulating Hypothesis)

3. กระบวนการทดสอบการคาดคะเนหรือสมมติฐาน (Testing Guess)

4. กระบวนการคิดต่อผลลัพธ์ที่ได้มา (Communicating the results)

สรุปได้ว่าบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์พยายามคิดแก้ปัญหาเมื่อมีความรู้สึกว่ามีปัญหา โดยใช้กระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นเตรียม ในขั้นนี้ต้องอาศัยพื้นฐานของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือขั้นรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่กระบวนการคิด ขั้นคิดออก ขั้นพิสูจน์ และปรับปรุงผลที่ได้จากกระบวนการคิดสร้างสรรค์ คือ ผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ กฎ ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ และแนวต่างๆ ที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและสิ่งที่จะช่วยให้เกิดกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ คือ ความรู้พื้นฐานจินตนาการและการพิจารณาตัดสินใจของแต่ละบุคคล

การคิดวิจารณ์ (Critical Thinking)

การคิดวิจารณ์ เป็นสมรรถภาพทางสมองอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่ซับซ้อน และมีความสำคัญยิ่งในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏ พบว่า มีบุคคลต่างๆ พยายามสังเกตและวัดการคิดวิจารณ์โดยมีคะแนนจากการวัดเป็นเครื่องมือบ่งชี้โดยอาศัยทฤษฎีความสามารถทางสมองหรือหลักการใดหลักการหนึ่งมาอธิบายลักษณะหรือองค์ประกอบ

แนวคิดสำคัญของการคิดวิจารณ์ ประกอบด้วย

1. ทักษะ (Attitude) หมายถึง ความสนใจในการแสวงหาความรู้ ตลอดจนมีนิสัยในการค้นหาหลักฐานมาสนับสนุนสิ่งที่อ้างว่าเป็นจริง
2. ความรู้ (Knowledge) ความสามารถในการอนุมาน การสรุปใจความสำคัญ และการสรุปเป็นกรณีทั่วไป โดยพิจารณาจากหลักฐานและหลักตรรกศาสตร์
3. ทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถที่จะนำทัศนคติ และความรู้ดังกล่าวข้างต้นมา

ประยุกต์ใช้พิจารณาตัดสินปัญหาสถานการณ์ต่างๆ หรือข้อสรุปต่างๆ ได้

การคิดวิจารณ์ เป็นการคิดประมวลความรู้ที่หลักฐานที่ชัดเจน สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความรู้สึกความคิดที่เป็นหลักการมีเหตุผลในการตัดสินแก้ปัญหาเรื่องนั้นๆ ได้อย่างรอบคอบ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิจารณ์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิจารณ์ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้เนื้อหาวิชาเป็นสื่อกลาง ประกอบด้วย กิจกรรมการคิดวิจารณ์ การอภิปราย การตอบคำถาม การทดลอง และการสรุปผลอันเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้และในส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมดังนี้ (วิไลวรรณ ปิยะกรณ์ 2535, 6-8)

1. ขั้นตระหนักและมองเห็นปัญหา
2. ขั้นการตั้งสมมติฐาน

3. ขั้นปฏิบัติการทดลอง
4. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความคิดที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรทุกอย่างที่ส่งผลต่อความคิด ความเชื่อ ของเราในอันที่จะตัดสินใจว่าจะเชื่อหรือไม่เชื่อ จะทำหรือไม่ทำสิ่งต่างๆ หรือองค์ประกอบนั้นจะส่งผลให้เกิดองค์ความรู้กับผู้เรียนในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีความสุข

การคิดเป็น (Khit-Pen)

เป็นการคิดเพื่อแก้ปัญหาโดยตรงเนื่องจากการคิดจะมีจุดเริ่มต้นที่ตัวปัญหาแล้วพิจารณาถึงข้อมูล 3 ประเภท คือ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และข้อมูลด้านวิชาการ ต่อจากการพิจารณาถึงข้อมูล 3 ด้านอย่างรอบคอบแล้ว ผู้ที่จะแก้ปัญหาตัดสินใจเลือกแนวทางที่จะปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ถ้าหากกระทำเพื่อแก้ปัญหาและความทุกข์หรือความไม่พอใจของบุคคลหายไปกระบวนการคิดจะยุติลง แต่ถ้าหากบุคคลยังรู้สึกไม่พอใจ ก็ถือว่าปัญหายังแก้ไม่ได้ ดังนั้นบุคคลจะเริ่มกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาอีกครั้ง (อุ้นตา นพคุณ 2526, 39 ; ปฐม นิคมานนท์ 2528, 203)

สมบูรณ ศาลยาชีวิน (2526, 15-20) ได้เสนอหลักการของการสอนเพื่อให้คนคิดเป็น เป็นกระบวนการขั้นตอนใหญ่ๆ 5 ขั้นตอน คือ

1. การตระหนักในปัญหา (การสำรวจปัญหา, การจัดหมวดหมู่, ลำดับความสำคัญของปัญหา และจำแนกปัญหาที่จะต้องแก้ไขก่อนหลัง
2. การแสวงหาวิธีการหรือแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหา (การรวบรวมข้อมูล)
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. การสรุปตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุด
5. การนำไปปฏิบัติและตรวจสอบ

ในแต่ละขั้นตอนของการคิดนั้นจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตระหนักในปัญหา

- พฤติกรรมของผู้เรียนคือ การสำรวจปัญหาที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน หรือการคิดการถึงปัญหาในอนาคต
- พฤติกรรมการจำแนกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและปัญหาที่ต้องแก้ลำดับก่อนหลัง

ขั้นที่ 2 การแสวงหาแนวทาง

- พฤติกรรมของผู้เรียนคือการแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหลายๆ ด้าน โดยการคิดการค้นคว้า การสนทนาแลกเปลี่ยนทัศนะกับผู้อื่น การศึกษาดูงาน

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล

- พฤติกรรมของผู้เรียนคือ การจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์เปรียบเทียบส่วนที่คล้ายกัน เหมือนกัน ขัดแย้งกัน เพื่อหาความสัมพันธ์แล้วสรุปเป็นหลักหรือแนวคิด แนวปฏิบัติหลายๆ วิธี

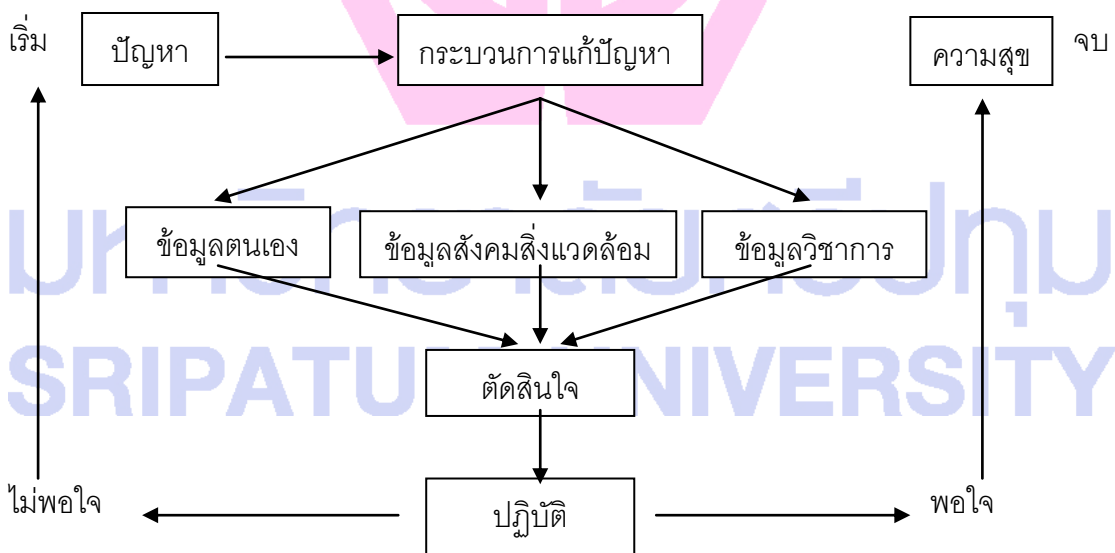
ขั้นที่ 4 การสรุปหรือการตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุด

- พฤติกรรมของผู้เรียนคือ การเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของแต่ละวิธีและการตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุดหลังจากได้คิดรวบรวมและแลกเปลี่ยนทัศนะ

ขั้นที่ 5 การลงมือปฏิบัติและการตรวจสอบ

- พฤติกรรมของผู้เรียน คือการวางแผนปฏิบัติ การกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินงาน

- การนำผลการปฏิบัติและอุปสรรคปัญหาทุกขั้นตอนและการวางแผนแก้ไขอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ

ภาพที่ 1 กระบวนการคิดเป็น

ที่มา : อุ่นตา นพคุณ. 2528. แนวความคิดทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการพัฒนาชุมชนเรื่องคิดเป็น. กรุงเทพมหานคร : กุญแจพิมพ์, หน้า 36.

สรุปได้ว่ากระบวนการ "คิดเป็น" คือกระบวนการคิดแก้ปัญหาตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และสามารถลำดับขั้นตอนของกระบวนการ "คิดเป็น" ได้ดังนี้

1. มีปัญหา
2. ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม และวิชาการ
3. ผสมผสานข้อมูล
4. ตัดสินใจ
5. ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ

คิดเป็น เป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอาศัยกระบวนการจากขั้นที่ 1-5 เพื่อใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาให้มีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

องค์ประกอบของการคิดเป็น

แนวคิดเรื่อง “คิดเป็น” ต้องใช้ข้อมูลในการประกอบการพิจารณาตัดสินใจแก้ปัญหา ดังนี้ (นุสร จำปาวัลย์ 2535, 35-36 ; นิลุบล ฉลวยศรี 2536, 48-49)

1. ข้อมูลประเภทตนเอง โดยการพิจารณาตนเองในด้านที่เกี่ยวกับสุขภาพ ภัย ความพร้อมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ เป็นต้น
2. ข้อมูลประเภทสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ทางด้าน ศีลธรรม วัฒนธรรม ค่านิยม กฎหมาย ประเพณี ความเชื่อ สภาพภูมิประเทศ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
3. ข้อมูลประเภทวิชาการ โดยการพิจารณาสิ่งที่เป็นความรู้ ความจริงทางด้าน

วิทยาศาสตร์

หรือความรู้จากตำราวิชาการ ความรู้จากการวิจัยต่างๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าแนวความคิดที่แบ่งข้อมูลเป็น 3 ประเภทข้างต้นนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของนักมนุษยนิยมที่มีความเชื่อพื้นฐานว่า มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม มีศักดิ์ศรี คุณค่า ความดี เชื่อถือและไว้วางใจได้ สามารถตระหนักถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตนทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล มีความเฉลียวฉลาดในการปรับตัว และต้องการความเป็นอิสระในการพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นการที่มนุษย์จะคิดหรือตัดสินใจแก้ปัญหาใดๆ ควรจะได้มีการนำข้อมูลทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวมาประกอบการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหา

การเรียนการสอนผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาความสามารถในการ “คิดเป็น”

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา

ความสามารถในการ “คิดเป็น” ดังนี้

วิเชียร โตรัมภ์พิมาย (2528, 2-10) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการ “คิดเป็น” ว่าต้องแก้ไขสิ่งต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาที่วางไว้ว่าการศึกษามีได้มุ่งให้ผู้ศึกษาเกิดความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว แต่มุ่งให้ผู้ศึกษามีทั้งความชำนาญหรือทักษะ และทัศนคติหรือความคิดให้เจริญออกมาไปพร้อมๆ กัน

2. ต้องดำเนินการแก้ไขระบบการเรียนการสอนในปัจจุบันเสียใหม่ อย่าได้มุ่งให้ผู้เรียนท่องจำเพียงอย่างเดียว แต่ต้องให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทุกๆ ด้าน

3. การปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาวิชา และกระบวนการเรียนการสอนวิธีการสอนเพื่อสนองความต้องการของคน “คิดเป็น” เป็นการสอนแบบแก้ปัญหาโดยเริ่มจากปัญหาเป็นอันดับแรก แล้วจึงใช้วิธีการแห่งปัญหา หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 5 ขั้น ในการแก้ปัญหา คือ ขั้นตั้งปัญหา ตั้งสมมติฐาน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปผลออกมาในตอนท้าย และผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อจะให้ผู้เรียนคิดเป็นนั้น ย่อมจะต้องสนใจกิจกรรมเทคนิควิธีการที่จะให้ผู้เรียนคิดเป็น ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทุกฝ่าย การ “คิดเป็น” จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยครูที่คิดเป็น และรู้จักใช้กิจกรรมเทคนิคต่างๆ ช่วยฝึกอบรมให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการ “คิดเป็น”

ตอนที่ 2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาของงามตา ตันนุกูล (2537, 121) ซึ่งได้ศึกษาโปรแกรมการผลิตบัณฑิตภาคนอกเวลาราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าจากความคิดของนักศึกษาปัจจุบันเห็นว่านักศึกษาทราบวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ศึกษาอยู่ชัดเจนดีมากที่สุดและมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในห้องเรียนได้อย่างเสรี การเรียนการสอนทำให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ แต่การศึกษาแผน ก มีข้อจำกัดด้านเวลา ไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์ให้ได้ และมีปัญหาเกี่ยวกับเวลาที่จะเข้าค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด ด้านปัญหาและอุปสรรคพบว่า นโยบายการบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัยไม่ชัดเจน ขาดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการประสานงานภายในคณะ เวลาที่ให้บริการของแหล่งค้นคว้าไม่สนองตอบสำหรับนักศึกษาภาคนอกเวลาราชการ และทองอินทร์ วงศ์โสธร (2523, 134-135) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ได้ให้ความเห็นว่ลักษณะการสอนที่อาจารย์บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้ปฏิบัติกันมา 5 อันดับแรก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) อาจารย์มีความปรารถนาดีต่อนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน

2) อาจารย์สนับสนุนให้นิสิตคิดเอง 3) อาจารย์ส่งเสริมการอภิปรายอย่างเสรี 4) อาจารย์กำหนดจุดมุ่งหมายการสอนได้ชัดเจน และ 5) อาจารย์สอนเนื้อหาที่สำคัญ สำหรับลักษณะการสอนตามอุดมคตินั้น นิสิตให้ความเห็นตามอุดมคติ 5 อันดับแรกเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย คือ 1) อาจารย์ควรมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย กว้างขวาง และถูกต้อง 2) อาจารย์ควรอธิบายความคิดเห็นนามธรรม และทฤษฎีได้แจ่มแจ้ง 3) อาจารย์ควรมีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี 4) อาจารย์ควรสอนเนื้อหาที่สำคัญ และ 5) อาจารย์ควรประเมินการเรียนของนิสิตอย่างยุติธรรม

การจัดการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาอาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ทำให้การศึกษาในระดับนี้บรรลุผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ส่วนของ ผดุง พรหมมูล (2525, 86) ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ในด้านหลักสูตร ด้านการสอนของอาจารย์ ด้านการบริหารทางวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต จำนวน 789 คน เมื่อศึกษาเปรียบเทียบตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับชั้น และสถานภาพสมรสของนิสิตระดับปริญญาโท ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า นิสิตแต่ละมหาวิทยาลัยมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการศึกษาของผดุงพรหม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์ และมาลี เลิศมาลีวงศ์ (2529, ก-ข) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาคุษฎีบัณฑิต และมหาบัณฑิต จำนวน 820 คน ของมหาวิทยาลัยมหิดลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรด้านวิธีการสอนและบุคลิกภาพของอาจารย์ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการเรียนการสอน ด้านการทำวิทยานิพนธ์ และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน เมื่อปรึกษาเปรียบเทียบตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับชั้นปี หลักสูตร และคณะที่ศึกษาปรากฏว่า นักศึกษาคุษฎีบัณฑิตมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับสูงเรียงตามลำดับคือ ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านการทำวิทยานิพนธ์ และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน ส่วนด้านการประเมินผลการเรียนการสอนด้านวิธีการสอน และบุคลิกภาพของอาจารย์ และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามหาบัณฑิต มีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรอยู่ในระดับสูง นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ คือ ด้านวิธีการสอนและบุคลิกภาพของอาจารย์ ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอนด้านการทำวิทยานิพนธ์ ด้านกิจกรรมการเรียน

การสอน ด้านการประเมินผลการเรียนและเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 หลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร และด้านวิธีการสอนกับบุคลิกภาพของอาจารย์ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วัชรา เพ็ญโรจน์ (2527: 84-89) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีลักษณะเชิงสัมฤทธิ์ต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นอาจารย์ที่พึงประสงค์ คือ อาจารย์ไม่เคร่งครัดตามประมวลการสอน อนุญาตให้นิสิตกำหนดแนวการเรียนด้วยตนเอง เลือกลงหรือไม่เข้าเรียนได้ ปรับปรุงรายวิชาโดยยึดถือหลักวิชาชีพ สอนโดยอาศัยเอกสารประกอบอื่นๆ มากกว่าตำราเรียน เปิดโอกาสให้นิสิตแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พยายามสร้างความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับนิสิต มีบทบาทในสาขาวิชาของตน เป็นที่คุ้นเคยในหมู่นิสิต ใช้เวลาส่วนใหญ่ให้กับนิสิต เป็นอาจารย์ที่มีความสามารถปานกลางแต่ให้คะแนนดี

อารมณ วุฒิพุกษ และสุมณฑา สิทธิพงศ์สกุล (2528: 34-57) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องลักษณะการสอนและการเรียนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาลักษณะการสอนของอาจารย์ และลักษณะการเรียนของนักศึกษาภาคทฤษฎีในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะการสอนที่อาจารย์ปฏิบัติอยู่ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบประเพณีนิยม โดยการสอนแบบบรรยายมากที่สุด การสอนที่ใช้อยู่ในระดับปานกลาง คือ ให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รองลงมาคือ การอภิปราย การสาธิต และให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและทำรายงาน
2. ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าความรู้แบบค้นพบด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ การเรียนรู้แบบรับจากอาจารย์ และตัดสินใจไม่ได้
3. การเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับนักศึกษาปีที่ 4 พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าอาจารย์มีความต้องการลักษณะการสอนสอดคล้องกับลักษณะการเรียนของนักศึกษา คือ มีความต้องการแบบค้นพบด้วยตนเอง และโดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความต้องการเรียนรู้แบบค้นพบด้วยตนเองสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3

มนทกานต์ แก้วพุกษ (2543 : 4-6) วิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า

- ด้านหลักสูตร พบว่า ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพ และนักเรียนชั้น ปวช.3

ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย แต่ผู้บริหาร และครู-อาจารย์ ผู้สอนรายวิชาชีพในสาขาวิชาเกษตรกรรม และนักเรียนที่เรียนสาขาวิชาเกษตรกรรมและช่างกลโลหะ ที่เห็นว่าเป็นปัญหาปานกลาง ศึกษานิเทศก์เห็นว่าเรื่องที่เป็นปัญหามาก ได้แก่ เอกสารหลักสูตร และคู่มือต่างๆ ในรายวิชาชีพมีไม่เพียงพอ คู่มือประกอบการเรียนการสอนรายวิชาชีพมีไม่เพียงพอ ผู้บริหารโรงเรียนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และทั้งการจัดทำหลักสูตรรายวิชา

- ด้านครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพ และนักเรียน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย ยกเว้น ผู้บริหาร และครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพ ในสาขาวิชาช่างไฟฟ้า อิเลคทรอนิกส์ที่เห็นว่าเป็นปัญหาปานกลาง ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องที่เป็นปัญหามาก ได้แก่ ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพมีไม่เพียงพอ

- ด้านวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหาร ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพ และนักเรียน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องที่เป็นปัญหามาก คือ ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาขาดความรู้ด้านวิธีสอนและเทคนิคการสอนรูปแบบใหม่ๆ การสอนยังเน้นครูเป็นศูนย์กลาง และใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย

- ด้านการฝึกงานและการนิเทศการฝึกงาน พบว่าผู้บริหาร ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพ และนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย ยกเว้น ผู้บริหาร และครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพ สาขาวิชาช่างก่อสร้าง และเกษตรกรรม ที่เห็นว่าเป็นปัญหาปานกลาง ศึกษานิเทศก์เห็นว่าเรื่องที่เป็นปัญหามาก ได้แก่ งบประมาณในการส่งอาจารย์ที่ปรึกษาออกไปนิเทศการฝึกงานมีไม่เพียงพอ อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกในการออกไปนิเทศการฝึกงานได้สม่ำเสมอ

- ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหาร ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพ และนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหาปานกลาง ศึกษานิเทศก์เห็นว่า เรื่องที่เป็นปัญหามาก ได้แก่ แหล่งให้ความรู้ในด้านการผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอนรายวิชาชีพในห้องถ้ำมีไม่เพียงพอ สื่อการเรียนการสอนประเภทโสตทัศนูปกรณ์มีไม่เพียงพอ ไม่มีการปฏิบัติในเรื่องการจัดหนังสือ คู่มือ หรือตัวอย่างงานในสาขาวิชาที่นักเรียนศึกษาอยู่ คู่มือ ตัวอย่างงานในสาขาวิชาที่นักเรียนศึกษาอยู่ คู่มือ ตำราเรียน และหนังสือประกอบการเรียนการสอนรายวิชาชีพมีไม่เพียงพอ วารสารหรือตำราเพื่อการศึกษาค้นคว้าทางวิชาชีพมีไม่เพียงพอ ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพขาดความรู้ และทักษะในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอนรายวิชาชีพมีไม่เพียงพอ

- ด้านอาคารสถานที่ โรงฝึกงาน เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ พบว่าผู้บริหาร ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพ และนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาปานกลาง ศึกษานิเทศก์เห็นว่า เรื่องที่เป็นปัญหามาก ได้แก่ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่มีอยู่ในโรงฝึกงาน หรือห้องปฏิบัติการไม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และมีไม่เพียงพอ พื้นที่โรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการมีไม่เพียงพอ อุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ภายในโรงฝึกงานมีไม่เพียงพอ ระบบการเบิกจ่าย เครื่องมือ วัสดุฝึกและอุปกรณ์ต่างๆ ไม่มีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน โรงฝึกงาน หรือห้องปฏิบัติการไม่เหมาะสม และไม่มีโรงฝึกงานเฉพาะสาขาวิชาส่วนใหญ่เป็นโรงฝึกงานทั่วไป

- ด้านการวัดประเมินผล ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพ และนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย แต่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่า เรื่องที่เป็นปัญหามาก คือ ครู-อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ และสร้างเครื่องมือวัด

สุรินทร์ รอดเมือง (2543 : 4) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา พลศึกษาของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 150 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 140 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.33 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถาบันศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา โดยส่วนรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น บุคลิกภาพที่อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนมากอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การจูงใจ และการเสริมแรงทางการเรียน และการบริหารวัสดุอุปกรณ์และสถานที่

จิรศักดิ์ บุญนาค (2544 : 4) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เกี่ยวกับการสอนของ อาจารย์พิเศษ วิชาพลศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 298 คน จากประชากรทั้งสิ้น 1,158 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์พิเศษวิชาพลศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ กับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เกี่ยวกับการสอนของอาจารย์พิเศษวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาค เลิศทรัพย์สุรีย์ (2548 : 4-5) ศึกษาความคิดเห็น ความเหมาะสม และปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี ภาคพิเศษ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยสรุปดังนี้

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง หลักสูตรปริญญาตรี ภาคพิเศษ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวม และในรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ได้แก่ ด้านวิธีการสอน โดยให้ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ด้านวิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แบบรายบุคคล และด้านวิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบกลุ่ม

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง หลักสูตรปริญญาตรี ภาคพิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมและในด้านการประเมินผลการเรียน ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านบริการวิชาการนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

3. นักศึกษาที่เรียนในคณะต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม และในด้านวิธีการสอนโดยให้ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ด้านวิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบกลุ่ม และด้านวิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับนักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นด้านวิธีการสอนโดยให้ผู้สอนเป็นศูนย์กลางแบบรายบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชัยยนต์ ชิโนกุล (2553) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนรายวิชา LSC 301 หลักการจัดการล่อจิสติกส์และโซ่อุปทาน โดยใช้เทคนิคมอบหมายการทำกรณีศึกษา ประกอบการเรียน กับแบบที่ทำแบบฝึกหัดผลวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบมีกรณีศึกษา จะมีผลสัมฤทธิ์ปลายภาคสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบที่ทำแบบฝึกหัด 2) นักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบมีกรณีศึกษา กับนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบที่ทำแบบฝึกหัด มีความสนใจในการเรียนไม่ต่างกัน 3) นักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบมีกรณีศึกษา มีความพึงพอใจในการเรียนมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบที่ทำแบบฝึกหัด

Cronbach and Snow (อ้างถึงใน จิรศักดิ์ บุญนาค, 2544 : 68-69) ได้ทำการวิจัย เรียกว่า Aptitude Treatment Interaction-ATI เพื่อหาวิธีสอนที่เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน

Cronbach and Snow ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า Aptitude คือ ลักษณะของผู้เรียนที่มี สหสัมพันธ์บวกกับผลการเรียนรู้ คำว่า Treatment หมายถึง วิธีสอนที่ครูใช้ ผลของการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่มีลักษณะต่างกันจะชอบวิธีสอนที่ต่างกัน ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่มีความวิตกกังวลสูงจะเรียน ได้ดี ถ้าใช้การสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง หรือใช้วิธีบรรยาย ส่วนผู้เรียนที่มีความวิตกกังวลต่ำจะ เรียนได้ดีโดยวิธีการอภิปราย หรือการสอนที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง

รูธ บี ออสเบอร์น (Osborne , 1995 : 1541 A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Teaching History through Literature in a Second Grade Class : A Case Study” จากการวิจัยพบว่า ในเรื่องของ หลักการ ปรัชญา บรรยายภาคในชั้นเรียน องค์การ ระเบียบวินัยภายในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมของ เด็กนักเรียนทั้งหมดนี้จะต้องมีการตรวจสอบโดยการจัดทำกรณีศึกษาเป็นระยะเวลาาน การศึกษา เรื่องนี้จะชี้ให้เห็นประโยชน์ของครูผู้สอน ที่ใช้หลักการสอนตามรูปแบบของตน ส่วนองค์ประกอบ อื่น เช่น การสัมภาษณ์ภูมิหลัง ปรัชญา ก็มีส่วนที่จะใช้ในการพิจารณาผลการเรียน โดยการ ทดสอบความสามารถของเด็ก โดยเน้นรูปแบบของประวัติศาสตร์ และการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่องระหว่างประวัติศาสตร์และชีวิตส่วนตัว ผลแห่งความสำเร็จรวมถึงผลจากการพิจารณา ภายในชั้นเรียน การแสดงบทบาทของนักเรียน การสร้างงานเขียน งานศิลปะที่จะถูกนำมาใช้ วิเคราะห์ให้ผู้สอนจะคัดเลือกตัวแทนของนักเรียนมา 5 คน โดยให้อิสระในการเลือกงานเขียน บรรยายภาคในชั้นเรียนอาจมีส่วนในการเสี่ยง การเลือกกิจกรรม และวิธีการที่มีแบบแผน ในการ เรียนการสอนประวัติศาสตร์ วิธีการสอนนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติในทางบวกด้วย

โคแกน (Cogan 1975, 135-139) ได้ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์ และนักศึกษาที่ทำให้การเรียนของนักศึกษาดีขึ้น ยิ่งอาจารย์และนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อกัน มากนักศึกษามีโอกาสพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงถึงขีดสูงสุดมากเพียงนั้น และ ลักษณะความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียนของ นักศึกษา นักศึกษามีความศรัทธาในตัวอาจารย์จะช่วยให้ นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มองเห็นการเรียนเป็นงานประจำ กิจกรรมเป็นงานอดิเรก การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผล การเรียนของนักศึกษาดีขึ้น

รีแกน (Regan 1976, 6485-A อ้างถึงใน มัณฑนา เหมชะญาติ 2533, 20) ได้ศึกษาความ พึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของคณะ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University) ตามตัวแปร เพศ สถานภาพ สมรส ระดับปริญญาที่กำลังศึกษา สาขาที่เรียน และภาวะด้านวิชาการ โดยใช้ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 158 คน ที่สังกัดตามสาขาวิชาต่างๆ ผลการศึกษา

พบว่าเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปร เพศ สถานภาพสมรส ระดับปริญญา สาขาวิชาที่เรียน และ ภาระด้านวิชาการ นักศึกษาพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่ได้รับการยอมรับเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นและได้รับความช่วยเหลือแนะนำด้าน วิชาการจากอาจารย์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตแตกต่างกันและนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทาง วิชาการของบัณฑิตศึกษามากกว่านักศึกษาระดับปริญญาโทและนักศึกษาระดับปริญญาเอกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาถึง **การประเมิน** การจัดการเรียนการสอนรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตรวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ในภาคการศึกษาที่ 2/2554 มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ในภาคการศึกษาที่ 2/2554 จำนวนทั้งสิ้น 10 คน เนื่องจากจำนวนประชากรมีน้อย ดังนั้นจึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน แล้วจึงนำไปสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขในรายละเอียดให้ถูกต้องสมบูรณ์ ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากร กลุ่มตัวอย่างต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบและให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริง หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
4 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริง หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
3 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริง หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
2 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริง หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
1 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเป็นจริง หรือเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ลักษณะเครื่องมือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพื่อถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ สาขาวิชา คณะ ชั้นปี การเข้าเรียนต่อภาคการศึกษา วิธีการเรียนในวิชานี้ และจำนวนของการลงทะเบียนเรียนวิชานี้) แบบให้ตอบจำนวน 7 ข้อ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 481 การจัดการคำตอบแทน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการสอนและเทคนิคการสอน
2. ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์
3. ด้านสื่อประกอบการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา 4 ด้านนั้น รวบรวมเป็นหมวดหมู่ตามสภาพและปัญหาเพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 คนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ในภาคการศึกษาที่ 2/2554 และได้แบบสอบถามที่เป็นฉบับสมบูรณ์ทั้งหมดกลับคืนมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ และ ค่าร้อยละ

2. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยประชากร ($\bar{X}$) และ วัดการกระจายของข้อมูลด้วยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร(S.D.) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล ของสภาพและปัญหา ส่วนเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาจะใช้เกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2550 : 77) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายความว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายความว่า มีการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายความว่า มีการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายความว่า มีการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายความว่า มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

จากเกณฑ์การประเมินความคิดเห็นของเบสต์ ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการแปลความหมายต่อนั้นคือ ถ้าเรื่องใดนักศึกษาที่มีความเห็นว่ามี การปฏิบัติมากที่สุด แสดงว่าไม่เป็นปัญหา เรื่องใดที่มีการปฏิบัติมาก แสดงว่า เป็นปัญหาน้อย เรื่องใดที่มีการปฏิบัติปานกลาง แสดงว่า เป็นปัญหาปานกลาง เรื่องใดที่มีการปฏิบัติน้อยแสดงว่าเป็นปัญหามาก และเรื่องใดที่แสดงความคิดเห็นว่าปฏิบัติ น้อยที่สุด แสดงว่าเป็นปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายความว่า มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49.	หมายความว่า มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายความว่า มีปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายความว่า มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายความว่า มีปัญหาน้อยที่สุด

จากเกณฑ์การประเมินความคิดเห็นของเบสต์ ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการแปลความหมายต่อนั้นคือ ถ้าเรื่องใดนักศึกษาที่มีความเห็นว่ามีปัญหามากที่สุด แสดงว่าเป็นปัญหามากที่สุด เรื่องใดที่มีปัญหามาก แสดงว่าเป็นปัญหามาก เรื่องใดที่มีการปฏิบัติปานกลางแสดงว่า เป็นปัญหาปานกลาง เรื่องใดที่มีปัญหาน้อยแสดงว่าเป็นปัญหาน้อย และเรื่องใดที่แสดงความคิดเห็นว่าปัญหาน้อยที่สุด แสดงว่าไม่เป็นปัญหา

ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าทางสถิติ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้ ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอน ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และเป็นหญิงจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมดเป็นนักศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 การเข้าเรียนต่อภาคการศึกษา ส่วนใหญ่ เข้าเรียนมากกว่า 10 ครั้งขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาคือ เข้าเรียน 5-10 ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีวิธีการเรียนในวิชานี้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	7	70.00
หญิง	3	30.00
รวม	10	100.00
สาขาวิชา		
การจัดการทรัพยากรมนุษย์	10	100.00
รวม	10	100.00
คณะ		
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ	10	100.00
รวม	10	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชั้นปีที่		
1	10	100.00
รวม	10	100.00
การเข้าเรียนต่อภาคการศึกษา		
5-10 ครั้ง	1	10.00
มากกว่า 10 ครั้งขึ้นไป	9	90.00
รวม	10	100.00
วิธีการเรียนในวิชานี้		
ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	10	100.00
รวม	10	100.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอน

สภาพการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.08 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านการสอนและเทคนิคการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.64 โดยคำถามที่ 1. “อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนชัดเจน เป็นต้น” มีค่าเฉลี่ย 4.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .89 รองลงมาคือ ข้อคำถามที่ 2. “อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อที่สอน” มีค่าเฉลี่ย 3.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .74 ข้อคำถามที่ 4. “อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอผลการค้นคว้า เป็นต้น” มีค่าเฉลี่ย 3.7 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00 ข้อคำถามที่ 6. “อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ประชุม พูดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งจากอาจารย์” มีผลการประเมินสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.5 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.50 ข้อคำถามที่ 3. “อาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา” มีผลการประเมินต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11 ข้อคำถามที่ 7. “อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหา” มีค่าเฉลี่ย 3.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .91 และข้อคำถามที่ 5. “อาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์” มีค่าเฉลี่ย 2.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.30

ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .81 โดยข้อคำถามที่ 2. “อาจารย์ใช้วาจาที่สุภาพเหมาะสมกับนักศึกษา” และข้อคำถามที่ 5. “อาจารย์แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา” มีผลการประเมินสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.7 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .64 รองลงมา คือ ข้อคำถามที่ 1. “อาจารย์เข้าสอนตรงเวลาทุกครั้ง” มีผลการประเมินต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.5 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .80 ข้อคำถามที่ 4. “อาจารย์สามารถควบคุมอารมณ์ในขณะสอน” ได้ดี มีค่าเฉลี่ย 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 ส่วนข้อคำถามที่ 3. “อาจารย์สอนโดยมีการสอดแทรกคุณธรรม/จริยธรรม/จรรยาบรรณวิชาชีพ/ค่านิยมระหว่างการสอน” มีค่าการประเมินต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.2 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .97

ด้านสื่อประกอบการสอน ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .94 โดยข้อคำถามที่ 2. “อาจารย์ใช้สื่อเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ประกอบการสอน” มีผลการประเมินสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .64 รองลงมาคือ ข้อคำถามที่ 3. “อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษาค้นคว้า” มีค่าเฉลี่ย 4.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .77 ข้อคำถามที่ 4. “อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนแล้วนักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น” มีค่าเฉลี่ย 3.77 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00 ข้อคำถามที่ 1. “อาจารย์ใช้ตำรา/เอกสารประกอบการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน” มีค่าเฉลี่ย 3.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11 และข้อคำถามที่ 5. “อาจารย์ใช้สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ” มีผลการประเมินต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.18

ด้านการวัดและประเมินผล ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .93 โดยข้อ ข้อคำถามที่ 2. “อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบถึง แนวทางการทดสอบล่วงหน้า” มีค่าเฉลี่ย 4.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .77 รองลงมาคือ ข้อคำถามที่ 3. “อาจารย์จัดให้มีการทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบปลายภาคตามที่กำหนดไว้” มีผลการประเมินสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.8 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.66 คำถามที่ 1. “อาจารย์กำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม” มีค่าเฉลี่ย 3.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .78 ข้อคำถามที่ 4. “อาจารย์แจ้งผลการทดสอบของนักศึกษาให้ทราบ หลังจากการสอบทุกครั้ง” มีค่าเฉลี่ย 3.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .80 ข้อคำถามที่ 5. “อาจารย์มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผลการประเมินการเรียนรู้อื่นๆ” มีค่าเฉลี่ย 3.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 ข้อ

คำถามที่ 6. “อาจารย์มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าใจมากขึ้น”
มีผลการประเมินต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10 ดังตาราง 4.2

ตาราง 4.2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอน

สภาพการจัดการเรียน การสอน	ระดับปฏิบัติ					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านการสอนและเทคนิคการสอน						3.54	1.64	มาก
1. อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์ การวัดและประเมินผลการสอน ชัดเจน	4 (40.00)	2 (20.00)	4 (40.00)			4.00	.89	มาก
2. อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้ สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนใน แต่ละหัวข้อที่สอน	2 (20.00)	4 (40.00)	4 (40.00)			3.80	.74	มาก
3. อาจารย์ใช้วิธีสอนที่ หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	3 (30.00)	3 (30.00)	3 (30.00)	2 (20.00)		3.50	1.11	มาก
4. อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการ สอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การ อภิปราย การนำเสนอผลการค้นคว้า เป็นต้น	2 (20.00)	5 (50.00)	1 (10.00)	2 (20.00)		3.70	1.00	มาก
5. อาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรม การสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์หรือวิจารณ์	1 (10.00)	3 (30.00)	2 (20.00)	2 (20.00)	2 (20.00)	2.90	1.30	มาก
6. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ ซักถาม แสดงความคิดเห็น ประชุม พูดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่าง หรือขัดแย้งจากอาจารย์	3 (30.00)	4 (40.00)		1 (10.00)	2 (20.00)	3.50	1.50	มาก
7. อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่ นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและ เหมาะสมกับเนื้อหา	1 (10.00)	4 (40.00)	3 (30.00)	2 (20.00)		3.40	.91	มาก

สภาพการจัดการเรียน การสอน	ระดับปฏิบัติ					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์						4.50	.81	มากที่สุด
1. อาจารย์เข้าสอนตรงเวลาทุก ครั้ง	7 (70.00)	1 (10.00)	2 (20.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.50	.80	มากที่สุด
2. อาจารย์ใช้วาจาที่สุภาพ เหมาะสมกับนักศึกษา	8 (80.00)	1 (10.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.70	.64	มากที่สุด
3. อาจารย์สอนโดยมีการ สอดแทรกคุณธรรม/จริยธรรม/ จรรยาบรรณวิชาชีพ/ค่านิยม ระหว่างการสอน	5 (50.00)	3 (30.00)	1 (10.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	4.70	.64	มากที่สุด
4. อาจารย์สามารถควบคุม อารมณ์ในขณะสอนได้ดี	7 (70.00)	1 (10.00)	1 (10.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	4.40	1.01	มากที่สุด
5. อาจารย์แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเป็นแบบอย่างแก่ นักศึกษา	8 (80.00)	1 (10.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.70	.64	มากที่สุด
ด้านสื่อประกอบการสอน						3.78	.94	มาก
1. อาจารย์ใช้ตำรา/ เอกสาร ประกอบการสอนสอดคล้องกับ เนื้อหาที่สอน	2 (20.00)	5 (50.00)	0 (0.00)	3 (30.00)	0 (0.00)	3.60	1.11	มาก
2. อาจารย์ใช้สื่อเกี่ยวกับ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ประกอบการ สอน	4 (40.00)	5 (50.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.30	.64	มาก
3. อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและ ระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ จะศึกษา ค้นคว้าได้ด้วยตนเอง	3 (30.00)	4 (40.00)	3 (30.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.00	.77	มาก
4. อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียน การสอนแล้ว นักศึกษาสามารถ เข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น	3 (30.00)	2 (20.00)	4 (40.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	3.70	1.00	มาก
5. อาจารย์ใช้ สื่อ e-learning มา ช่วยเสริมให้การเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	2 (20.00)	4 (40.00)	4 (40.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.30	1.18	มาก

สภาพการจัดการเรียน การสอน	ระดับปฏิบัติ					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านการวัดและประเมินผล						3.53	.93	มาก
1. อาจารย์กำหนดเกณฑ์การ ประเมินสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	2 (20.00)	3 (30.00)	5 (50.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.70	.78	มาก
2. อาจารย์แจ้งให้นักศึกษา ทราบถึง แนวทางการทดสอบ ล่วงหน้า	3 (30.00)	4 (40.00)	3 (30.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.00	.77	มาก
3. อาจารย์จัดให้มีการทดสอบ ย่อยระหว่างเรียนและการ ทดสอบปลายภาคตามที่ กำหนดไว้	3 (30.00)	4 (40.00)	2 (20.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.80	1.16	มาก
4. อาจารย์แจ้งผลการทดสอบ ของนักศึกษาให้ทราบ หลังจาก การสอบทุกครั้ง	2 (20.00)	2 (20.00)	6 (60.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.60	.80	มาก
5. อาจารย์มีการปรับปรุง กระบวนการจัดการสอนจากผล การประเมินการเรียนรู้	1 (10.00)	4 (40.00)	4 (40.00)	0 (0.00)	1 (10.00)	3.40	1.01	มาก
6. อาจารย์มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าใจมากขึ้น		3 (30.00)	3 (30.00)	2 (20.00)	2 (20.00)	2.70	1.10	มาก
รวมทุกด้าน						3.83	1.08	มาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีปัญหาคอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.02 เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า

ด้านการสอนและเทคนิคการสอน มีปัญหาคอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18 โดยข้อคำถามที่ 3. “อาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา” มีผลการประเมินสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 รองลงมาคือ ข้อคำถามที่ 5. “อาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์” มี

ค่าเฉลี่ย 2.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26 เท่ากับ ข้อคำถามที่ 6. “อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ประชุม พุดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งจากอาจารย์” มีค่าเฉลี่ย 2.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.79 ลำดับต่อมาคือ ข้อคำถามที่ 7. “อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหา” มีค่าเฉลี่ย 2.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11 ข้อคำถามที่ 1. “อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมิน ผลการสอนชัดเจน” มีค่าเฉลี่ย 2.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00 เท่ากับ ข้อคำถามที่ 4. “อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอผลการค้นคว้า เป็นต้น” มีค่าเฉลี่ย 2.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26 ข้อคำถามที่ 2. “อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อที่สอน” มีผลการประเมิน ต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .83

ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .90 โดย ข้อคำถามที่ 3 “อาจารย์สอนโดยมีการสอดแทรกคุณธรรม/จริยธรรม/จรรยาบรรณวิชาชีพ/ค่านิยมระหว่างการสอน” มีค่าเฉลี่ย 2.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04 รองลงมาคือ ข้อคำถามที่ 4. “อาจารย์สามารถควบคุมอารมณ์ในขณะสอนได้ดี” 1.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .78 เท่ากับข้อคำถามที่ 5. “อาจารย์แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา มีผลการประเมินต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย” 1.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .90 ข้อคำถามที่ 1. “อาจารย์เข้าสอนตรงเวลาทุกครั้ง” เท่ากับข้อคำถามที่ 2. “อาจารย์ใช้ภาษาที่สุภาพเหมาะสมกับนักศึกษา” มีผลการประเมินต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 1.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .91

ด้านสื่อประกอบการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 โดยข้อคำถามที่ 5. “อาจารย์ ใช้ สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ” มีค่าเฉลี่ย 2.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.36 มีผลการประเมินสูงสุด รองลงมาคือ คำถามที่ 4. “อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนแล้ว นักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น” มีค่าเฉลี่ย 2.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.28 ข้อคำถามที่ 3. “อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษา ค้นคว้าได้ด้วยตนเอง” มีค่าเฉลี่ย 2.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04 คำถามที่ 1. “อาจารย์ใช้ตำรา/ เอกสารประกอบการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน” มีค่าเฉลี่ย 1.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .83 และ ข้อคำถามที่มีผลการประเมินต่ำสุด ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2. “อาจารย์ใช้สื่อเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ประกอบการสอน” โดยมีค่าเฉลี่ย 1.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00

ด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .93 โดยข้อความที่ 1. “อาจารย์กำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม” มีผลการประเมินสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.01 รองลงมาคือ ข้อความที่ 6. “อาจารย์มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถเข้าใจมากขึ้น” มีค่าเฉลี่ย 2.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18 ข้อความที่ 5. “อาจารย์มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผลการประเมินการเรียนรู้” มีค่าเฉลี่ย 2.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11 ข้อความที่ 4. “อาจารย์แจ้งผลการทดสอบของนักศึกษาให้ทราบ หลังจากการสอบทุกครั้ง” มีค่าเฉลี่ย 2.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .77 ข้อความที่ 3. “อาจารย์จัดให้มีการทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบปลายภาคตามที่กำหนดไว้” มีค่าเฉลี่ย 1.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .87 ข้อความที่ 2. “อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบถึง แนวทางการทดสอบล่วงหน้า” มีผลการประเมินต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 1.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.64 ดังตารางที่ 4.3

ตาราง 4.3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการเรียนการสอน

สภาพการจัดการเรียน การสอน	ระดับปัญหา					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านการสอนและเทคนิคการสอน						2.47	1.18	ปานกลาง
1. อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์ การวัดและประเมินผลการสอน ชัดเจน		1	4	2	3	2.30	1.00	ปานกลาง
		(10.00)	(40.00)	(20.00)	(30.00)			
2. อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้ สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนใน แต่ละหัวข้อที่สอน		0	4	3	3	2.10	.83	ปานกลาง
		(0.00)	(40.00)	(30.00)	(30.00)			
3. อาจารย์ใช้วิธีสอนที่ หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา		4	3	3	4	2.80	1.07	ปานกลาง
		(40.00)	(30.00)	(30.00)	(40.00)			
4. อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการ สอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การ อภิปราย การนำเสนอผลการค้นคว้า เป็นต้น		3	1	2	4	2.30	1.26	ปานกลาง
		(30.00)	(10.00)	(20.00)	(40.00)			

สภาพการจัดการเรียน การสอน	ระดับปัญหา					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
5. อาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรม การสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์หรือวิจารณ์	0 (0.00)	4 (40.00)	2 (20.00)	1 (10.00)	3 (30.00)	2.70	1.68	ปานกลาง
6. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ ซักถาม แสดงความคิดเห็น ประชุม พูดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่าง หรือขัดแย้งจากอาจารย์	3 (30.00)	1 (10.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	5 (50.00)	2.70	1.79	ปานกลาง
7. อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่ นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและ เหมาะสมกับเนื้อหา	0 (0.00)	2 (20.00)	3 (30.00)	2 (20.00)	3 (30.00)	2.40	1.11	ปานกลาง
ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์						1.74	.90	น้อย
1. อาจารย์เข้าสอนตรงเวลาทุก ครั้ง	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (30.00)	0 (0.00)	7 (70.00)	1.60	.91	น้อย
2. อาจารย์ใช้วาจาที่สุภาพ เหมาะสมกับนักศึกษา	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (30.00)	0 (0.00)	7 (70.00)	1.60	.91	น้อย
3. อาจารย์สอนโดยมีการ สอดแทรกคุณธรรม/จริยธรรม/ จรรยาบรรณวิชาชีพ/ค่านิยม ระหว่างการสอน	0 (0.00)	1 (10.00)	3 (30.00)	2 (20.00)	4 (40.00)	2.10	1.04	น้อย
4. อาจารย์สามารถควบคุม อารมณ์ในขณะสอนได้ดี	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (20.00)	3 (30.00)	5 (50.00)	1.70	.78	น้อย
5. อาจารย์แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเป็นแบบอย่างแก่ นักศึกษา	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (30.00)	1 (10.00)	6 (60.00)	1.70	.90	น้อย
ด้านสื่อประกอบการสอน						2.12	1.09	น้อย
1. อาจารย์ใช้ตำรา/ เอกสาร ประกอบการสอนสอดคล้องกับ เนื้อหาที่สอน	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (30.00)	3 (30.00)	4 (40.00)	1.90	.83	น้อย
2. อาจารย์ใช้สื่อเกี่ยวกับเทคโนโลยี สมัยใหม่ ประกอบการสอน	0 (0.00)	1 (10.00)	1 (10.00)	2 (20.00)	6 (60.00)	1.70	1.00	น้อย

สภาพการจัดการเรียน การสอน	ระดับปัญหา					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
3. อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษา ค้นคว้าได้ด้วยตนเอง	0 (0.00)	1 (10.00)	3 (30.00)	2 (20.00)	4 (40.00)	2.10	1.04	น้อย
4. อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนแล้ว นักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น	1 (10.00)	0 (0.00)	5 (50.00)	0 (0.00)	4 (40.00)	2.40	1.28	น้อย
5. อาจารย์ใช้สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	1 (10.00)	1 (10.00)	4 (40.00)	0 (0.00)	4 (40.00)	2.50	1.36	น้อย
ด้านการวัดและประเมินผล						2.30	.93	น้อย
1. อาจารย์กำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	1 (10.00)	4 (40.00)	4 (40.00)	0 (0.00)	1 (10.00)	3.40	1.01	น้อย
2. อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบถึง แนวทางการทดสอบล่วงหน้า	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (10.00)	5 (50.00)	4 (40.00)	1.70	.64	น้อย
3. อาจารย์จัดให้มีการทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบปลายภาคตามที่กำหนดไว้	0 (0.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	5 (50.00)	4 (40.00)	1.80	.87	น้อย
4. อาจารย์แจ้งผลการทดสอบของนักศึกษาให้ทราบ หลังจากการสอบทุกครั้ง	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (30.00)	4 (40.00)	3 (30.00)	2.00	.77	น้อย
5. อาจารย์มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผล การประเมินการเรียนรู้	1 (10.00)	0 (0.00)	2 (20.00)	4 (40.00)	3 (30.00)	2.20	1.11	น้อย
6. อาจารย์มีการทบทวนเนื้อหาหรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าใจมากขึ้น	1 (10.00)	2 (20.00)	1 (10.00)	5 (50.00)	1 (10.00)	2.70	1.18	น้อย
รวมทุกด้าน						2.15	1.02	น้อย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

4.1 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนและเทคนิคการสอน นักศึกษามีความเห็นว่ อาจารย์ผู้สอนมีเทคนิคการสอนที่ดี เช่น อาจารย์มีการแจ้งจุดประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน อาจารย์มีวิธีการสอนที่เข้าใจง่าย นักศึกษาได้แสดงออก และแลกเปลี่ยนความรู้อย่างอิสระ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สอบถาม ไม่ปล่อยปละละเลย อาจารย์มอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ร่วมกันจัดเนื้อหาเพื่อการนำเสนอ และให้เพื่อนๆ ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น และ อาจารย์อธิบายเสริมเพิ่มเติม ให้คำแนะนำ และสรุปในประเด็นต่างๆ เพิ่มเติม ซึ่งวิธีดังกล่าวทำให้นักศึกษามีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองร่วมกับเพื่อนนักศึกษาในกลุ่ม ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้มีนักศึกษาบางคนเสนอแนะว่าอยากให้อาจารย์ยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่หลากหลาย เพื่อเป็นหลักในการจำเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียน

4.2 ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ นักศึกษามีความเห็นว่ อาจารย์ผู้สอนมีบุคลิกลักษณะที่ดีอยู่แล้ว ถือว่าเหมาะสมกับลักษณะของความเป็นอาจารย์ ไม่มีข้อปรับปรุงใดๆ เช่น อาจารย์มีบุคลิกภาพดี แต่งกายสุภาพ ใช้วาจาที่สุภาพเหมาะสมกับนักศึกษา วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาส่วนใหญ่อยากเรียนกับอาจารย์

4.3 ด้านสื่อประกอบการสอน

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อประกอบการสอน โดยอาจารย์ใช้ Power Point และสื่ออื่นๆ ประกอบการสอน ซึ่งมีความเหมาะสม และทันสมัย ที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เข้าใจได้ง่าย แต่มีนักศึกษาบางคนแสดงความคิดเห็นว่ เอกสารประกอบการบรรยายส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ทำให้ยากสำหรับการนำกลับไปทบทวน

4.4 ด้านการวัดและประเมินผล

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจารย์มีการแจ้งให้นักศึกษาทราบถึงแนวทางการทดสอบล่วงหน้า เกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีการทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบปลายภาคตามที่กำหนดไว้ การวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม มีเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง การประเมินการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านบุคลิกลักษณะอาจารย์ ด้านสื่อประกอบการสอน และด้านการวัดและประเมินผล 2) นำผลการวิจัยไปใช้ในพัฒนาการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ในภาคการศึกษาที่ 2/2554 จำนวนทั้งหมด 10 คน สามารถกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 10 คน จาก คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพื่อถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ สาขาวิชา คณะ ชั้นปี การเข้าเรียนต่อภาคการศึกษา และ วิธีการเรียนในวิชานี้) แบบให้ตอบจำนวน 6 ข้อ เป็นแบบสอบถามปลายปิดให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการสอนและเทคนิคการสอน
2. ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์
3. ด้านสื่อประกอบการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา 4 ด้านนั้น รวบรวมเป็นหมวดหมู่ตามสภาพและปัญหาเพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามทั้งหมด 100 ชุด กับนักศึกษาที่

ลงทะเบียนเรียนวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ คณะ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ในภาคการศึกษาที่ 2/2554 และได้แบบสอบถามที่เป็น ฉบับสมบูรณ์ทั้งหมดกลับคืนมา นำมาประมวลผลด้วยเครื่องมือโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการ จัดการเรียนการสอน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง **การประเมิน**การจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 531 การ วางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นักศึกษาที่ลงทะเบียนใน รายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มีการเข้าเรียนมากกว่า 10 ครั้ง ต่อภาคการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่มีวิธีการ เรียนในวิชานี้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษา ทรัพยากรมนุษย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านบุคลิกลักษณะ ของอาจารย์ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์ใช้วาจาที่สุภาพเหมาะสมกับ นักศึกษา อาจารย์แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา และอาจารย์เข้าสอนตรง เวลาทุกครั้ง ส่วนด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากได้แก่ อาจารย์ สามารถควบคุมอารมณ์ในขณะสอน และอาจารย์สอนโดยมีการสอดแทรกคุณธรรม/จริยธรรม/ จรรยาบรรณวิชาชีพ/ค่านิยมระหว่างการสอน

2.2 ด้านสื่อประกอบการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อประกอบการสอน ด้านสื่อ ประกอบการสอน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์ใช้สื่อเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

ประกอบการสอน อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษาค้นคว้า อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนแล้วนักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น อาจารย์ใช้ตำรา/ เอกสารประกอบการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน ส่วนข้อคำถาม อาจารย์ใช้สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนและเทคนิคการสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนชัดเจน อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อที่สอน อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอผลการค้นคว้า เป็นต้น อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ประชุม พูดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งจากอาจารย์ ส่วนสภาพการจัดการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหา และอาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ เป็นต้น

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบถึง แนวทางการทดสอบล่วงหน้า อาจารย์จัดให้มีการทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบปลายภาคตามที่กำหนดไว้ อาจารย์กำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม อาจารย์แจ้งผลการทดสอบของนักศึกษาให้ทราบ หลังจากการสอบทุกครั้ง ส่วนสภาพการจัดการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อาจารย์มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผลการประเมินการเรียนรู้ และอาจารย์มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าใจมากขึ้น

3. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์เข้าสอนตรงเวลาทุกครั้ง อาจารย์ใช้วาจาที่สุภาพเหมาะสมกับนักศึกษา อาจารย์แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา อาจารย์สามารถควบคุมอารมณ์ในขณะสอนได้ดี และอาจารย์สอนโดยมีการสอดแทรกคุณธรรม/จริยธรรม/จรรยาบรรณวิชาชีพ/ค่านิยมระหว่างการสอน

3.2 ด้านสื่อประกอบการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อประกอบการสอนมีอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์ใช้สื่อเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ประกอบการสอน อาจารย์ใช้ตำรา/ เอกสารประกอบการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษา ค้นคว้าได้ด้วยตนเอง อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนแล้วนักศึกษสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น และอาจารย์ใช้ สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบถึง แนวทางการทดสอบล่วงหน้า อาจารย์จัดให้มีการทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบปลายภาคตามที่กำหนดไว้ อาจารย์แจ้งผลการทดสอบของนักศึกษาให้ทราบ หลังจากการสอบทุกครั้ง อาจารย์มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผลการประเมินการเรียนรู้ สูงสุด อาจารย์มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าใจมากขึ้น ส่วนสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล ที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อาจารย์กำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.4 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนและเทคนิคการสอน ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่ อาจารย์ระบุวิธีสอน เวลาที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อที่สอน อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนชัดเจน อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอผลการค้นคว้า เป็นต้น อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษสามารถเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนและเทคนิคการสอนที่มีปัญหาอยู่

ในระดับปานกลาง ได้แก่ อาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ประชุม พูดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งจากอาจารย์ อาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

อภิปรายผล

การวิจัยชั้นเรียนครั้งนี้มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ด้านสื่อประกอบการสอน ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ เป็นรายวิชาเฉพาะสาขา โดยจะมีการจัดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้านทรัพยากรมนุษย์ และเน้นให้ผู้ศึกษามีความรู้เรื่องการวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ และควรรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ จะมีการจัดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และเน้นให้ผู้ศึกษามีความรู้เรื่องการจัดการ การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ และควรรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์

1.1 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านการสอนและเทคนิคการสอน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในหัวข้อ อาจารย์แจ้งจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนชัดเจนอาจารย์ระบุวิธีการสอนที่ใช้สอน วัสดุอุปกรณ์ ใช้อย่างชัดเจนในแต่ละหัวข้อ อาจารย์ใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน เพื่อผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ได้แก่ การยกตัวอย่าง การใช้คำถาม การอภิปราย การนำเสนอ ผลการค้นคว้าเป็นต้น อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ประชุม พูดคุย ให้คำแนะนำ และรับฟัง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้งกับอาจารย์ และอาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนได้จัดการเรียนการสอนโดยจัดทำ course outline แล้วแจ้งให้นักศึกษาทราบแนวทางในการประเมินผลในช่วงก่อนการเริ่มการเรียนการสอนและมีการมอบหมายงานที่เกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนการสอนให้นักศึกษาทำเป็นระยะๆ มีวิธีจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่เรียน การจัดการเรียนการ

สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่อาจารย์ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างผู้เรียนด้วยตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Knowledge (1978 : 25) ได้กล่าวถึงการ อภิปรายในชั้นเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อจะได้ แนวคิดใหม่ๆ การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคัดค้านความเห็นที่ แตกต่างกัน การหาเหตุผลหรือหลักวิชามาถกแถลงกัน และ สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543 : 10) ที่กล่าวว่าควรมุ่งเน้นให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ซึ่ง กระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนทำงานอย่างมีระบบ ขั้นตอน การวางแผน มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

แต่นักศึกษาบางคนมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ใช้คำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้ นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ และ อาจารย์ใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหา ระดับการปฏิบัติมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ในเรื่องนี้อาจ เป็นเพราะว่านักศึกษาที่มาเรียนในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ บางคนจบปริญญาตรีจากสาขาอื่น พื้นฐานจึงแตกต่างกันออกไป ในการสอน อาจารย์ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และความรู้ที่นักศึกษาพึงได้รับเป็นสำคัญ เนื่องจากบางคนมาจากภาคบริหารราชการหรือจากสาขาอื่นจึงไม่เข้าใจเพราะขาดพื้นฐานใน สาขาวิชานี้

1.2 ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ สภาพการจัดการเรียนการสอนด้าน บุคลิกลักษณะของอาจารย์ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก ซึ่งสอดคล้อง กับ สุพิน บุญชูวงศ์ (2531 : 4) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนนั้นมีความหมายหลากหลาย แต่จุดหมาย ปลายทางของการสอนก็คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ ซึ่งครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการสอน ฉะนั้นครูควรจะเป็นบุคคลที่มี ความรู้ ความสามารถ และมีบุคลิกภาพดี

1.3 ด้านสื่อประกอบการสอน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการ เรียนการสอนด้านสื่อประกอบการสอน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนในหัวข้ออาจารย์ใช้ สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมใน ระดับปานกลาง บุญปราณี กัณหา ได้ทำการวิจัยเรื่อง การผลิตภาพเงาเพื่อเป็นสื่อการเรียนการ สอน สำหรับนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (2540 : 19) ที่สรุปไว้ว่าสื่อการสอนมีประโยชน์หรือมี คุณค่าอย่างมากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นั่นคือ ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างถูกต้อง

ชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ กระตุ้นความสนใจและช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น อีกทั้งยังส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน และยังสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง (2547 : 5) ที่ว่ามัลติมีเดียช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์เชิงโต้ตอบกับบทเรียน ทำให้เป็นการเรียนแบบกระฉับกระเฉง ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ข้อมูลหลากหลายรูปแบบ และผู้เรียนสามารถทบทวนได้ทันทีเมื่อมีเนื้อหาที่ยังไม่เข้าใจหรือลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนไม่ถูกต้อง ผู้เรียนสามารถย้อนกลับมาศึกษาได้ใหม่ได้ และทำความเข้าใจในบทเรียนเพิ่มเติม เนื่องจากผู้เรียนสามารถเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียได้ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล ไม่จำกัดเรื่องเวลา ซึ่งช่วยลดปัญหาในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี

2. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ มีประเด็นอภิปรายบางด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการสอนและเทคนิคการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนและเทคนิคการสอน มีปัญหายอยู่ในระดับน้อย และระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก อาจารย์ผู้สอน รูปแบบการเรียนแบบเป็นกลุ่ม และมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง รู้จักการทำงานร่วมกัน และ นำเสนอผลงาน โดยอาจารย์ผู้สอนพิจารณา ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ตอบข้อสงสัย และปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543 : 10) ที่กล่าวว่าควรมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ซึ่งกระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนทำงานอย่างมีระบบ ขั้นตอนการวางแผน มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2.2 ด้านสื่อประกอบการสอน มีปัญหายอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อประกอบการสอนมีปัญหายอยู่ในระดับน้อย แต่ในหัวข้ออาจารย์ใช้สื่อ e-learning มาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนมีการใช้สื่อประกอบการสอนมาช่วยเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ยุพา ภูมินรินทโชติ ได้ทำรายงานการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง” การสร้างและพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการบัญชีต้นทุน 1 สำหรับนักศึกษาระดับ ปวส.1” (2550) กล่าวว่า การสร้างและพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะที่มีความหลากหลาย อันเป็นการสร้างความสนใจ ประหยัดเวลา สามารถศึกษาค้นคว้าได้ตามความสามารถ และศักยภาพอย่างไม่จำกัด เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจ

ในการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักศึกษามีเจตคติทางการบัญชีในทางที่ดีขึ้นทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2.3 ด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในหัวข้ออาจารย์กำหนดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากอาจารย์ผู้สอนใช้การวัดและประเมินผลหลากหลายรูปแบบ เช่น การสังเกตการทำงาน การตั้งคำถาม การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น มอบหมายงานให้ทำ การนำเสนองาน และการพิจารณาผลสำเร็จของงาน ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 13) มาตรา 26 กล่าวว่าได้กำหนดให้สถานศึกษาประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และทดสอบควบคู่กันไปในกระบวนการเรียนตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

1. จากผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นในด้านการฝึกทักษะและกรณีศึกษาอยู่ในระดับมากแต่ยังมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าด้านอื่น แสดงให้เห็นว่านักศึกษายังคงต้องการศึกษาและทำความเข้าใจจากกรณีตัวอย่างมากขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการยกตัวอย่างกรณีศึกษาเพื่อเติมเพื่อมาประกอบเนื้อหาการเรียนการสอนให้เข้าใจดียิ่งขึ้น

2. ควรมีการแนะนำหนังสือภาษาไทยประกอบการเรียนการสอนในวิชานี้ เพื่อให้นักศึกษาบางคนที่มีความคิดเห็นว่าเอกสารประกอบการบรรยายส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ทำให้ยากสำหรับการนำกลับไปทบทวนได้มีโอกาสนำกลับไปทบทวนเนื้อหาจากหนังสือภาษาไทยประกอบ อย่างไรก็ตามควรมีการจัดการอบรมเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากนักศึกษาส่วนมากยังคงขาดทักษะในด้านนี้ทำให้นักศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งทักษะภาษาอังกฤษยังคงมีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาในปัจจุบัน

3. ควรใช้เพิ่มกิจกรรมทั้งในระดับชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษาตอบคำถามหรือกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์หรือวิจารณ์มากขึ้น

4. อาจารย์ควรใช้ภาษาในการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหาโดยคำนึงถึงพื้นฐานที่แตกต่างกันของนักศึกษา

5. ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลซึ่งมีผลกระทบต่อนักศึกษาโดยตรง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลวิจัยขั้นเรียนไปสังเคราะห์จนเกิดองค์ความรู้เพื่อใช้ในแก้ปัญหการเรียนการสอนในวงกว้าง
2. ควรใช้เครื่องมือวิจัย ที่เป็น การสัมภาษณ์ มาประกอบกับเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถาม เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. 2518. **จุดประสงค์ในการสอน**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. 2543. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**.
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**
(ฉบับปรับปรุง 2545). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
สำนักนายกรัฐมนตรี.
- จรัส สุวรรณเวลา. 2540. “ความนำ” ใน **บนเส้นทางอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรศักดิ์ บุญนาค. 2544. “ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์
พิเศษวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคตะวันออก”.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. 2541. **จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทพวงมหาวิทยาลัย. 2541. **แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา**.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2523. **ภาวะผู้นำ**. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบการบริหาร
การศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์ พริ้นท์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2538. **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยา
สาส์น.
- บุญปรานี กัณหา. 2540. “การผลิตภาพเงาเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 1”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี.
- ผดุง พรหมมูล. 2525. “สภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาศาสตร์ในทัศนะ
ของนิสิต”. วิทยานิพนธ์. (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน. 2524. **หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ไทย
วัฒนาพานิช.

- ภาค เลิศทรัพย์สุรีย์. 2548. "การศึกษาความคิดเห็น ความเหมาะสม และปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี ภาคพิเศษของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง".
วิทยานิพนธ์ (ศ.ม.(การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์)). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภิญโญ สาธร. 2526. **หลักบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา.
- มนทกานต์ แก้วพฤกษ์. 2543. "ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา".
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุพา ภูมิรินทร์โชติ. 2550. "**การสร้างและพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการบัญชีต้นทุน 1 สำหรับนักศึกษาระดับ ปวส.1**". การวิจัยในชั้นเรียน คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด.
- วัชรวิทย์ เพ็ญโรจน์. 2527. "การเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีลักษณะเชิงสถิติที่ต่างกัน". วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530. **อุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตรสินศิริ. 2534. **การอุดมศึกษาเชิงรุก**. กรุงเทพมหานคร : ชมรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วิจิต สุรัตน์เรืองชัย และคณะ. 2549. "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา". **วารสารศึกษาศาสตร์** 17(2) : 105-118.
- วิเชียรศรี วิวิสิริ. 2534. **จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมเชาว์ เนตรประเสริฐ. 2528. "สื่อการสอน". ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (บรรณารักษ์), **คู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน**, หน้า 142-150. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2524. **แบบเรียนด้วยตนเอง**. สงขลา : โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้.
- สมบูรณ์ ชิตพงศ์. 6-8 กรกฎาคม 2531. "การวัดผลกับหลักสูตร". **เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่องการสอนในระดับอุดมศึกษา**. ห้องสัมมนาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตกล้วยน้ำไท. การบรรยาย.
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. 2526. **จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่**. เชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์.

- สุพิน บุญชูวงศ์. 2532. **หลักการสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์
วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- สุมน อมรวิวัฒน์. 2541. **ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้ : โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุรินทร์ รอดเมื่อง. 2543. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของผู้บริหาร
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2524. **การศึกษาผู้ใหญ่สำหรับประเทศกำลังพัฒนา**. โอเดียนสโตร์.
- อบรม สนิบาต และกุลชลิ องค์กริพร. 2524. **ประสบการณ์ในวิชาชีพภาคปฏิบัติ 1**.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อารมณ วุฒิพิฤกษ์ และสุมนธา สิทธิพงศ์สกุล. 2528. **ลักษณะการสอน และการเรียนของ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการพยาบาล
สาธารณสุขศาสตร์.
- อุทุมพร ทองอุไทย. 2522. **รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะการสอนของคณาจารย์ในอุดม
คติ**. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุ้นตา นพคุณ. 2526. **รายงานการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของประชากรในกรุงเทพมหานคร
ตามเป้าหมายทางการศึกษา : สภาพปัจจุบันและแนวโน้ม**. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Gadzella, Bernadette M. 1974. **A bridge of understanding between students and faculty**.
Improving College and University Teaching 12 (winter) : 9.
- Glasser, Robert, ed. 1962. **Teaching machine and program learning II**. Pittsburgh :
University of Pittsburgh Press.
- Kilgo, Reese danley. 1970. **What then Good Teacher Does Improving College and
University
Teaching 18 : The Adult Learner : A Neglected Species**. (autumn): 251-253.
- Knowles, M.S. 1978 **The adult learner : A neglected species** (2nd ed.). Houston, TX :
Gulf.
- Lewin, A. 1978. **Handbook on undergraduate curriculum**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mills, H.R. 1972. **Teaching and training: A handbook for instructors**. London : Macmillan.

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายประพันธ์ ชัยกิจอุราใจ
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	11/8 ซอยวัดสวนพลู (เจริญกรุง 42/1) ถนนเจริญกรุง บางรัก กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตพญาไท
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2542 Psy.D. (Management) California School of Professional Psychology, Alliant International University, USA. พ.ศ. 2538 บธ.ม. (การเงินและการธนาคาร) มหาวิทยาลัยศรีปทุม พ.ศ. 2535 วท.บ. (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลงานด้านการวิจัย

- 2550, “การศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของสถาบันอุดมศึกษา
เอกชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร”
- 2553 “สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน รายวิชา HRM 481 การ
จัดการค่าตอบแทน สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะ
บริหารธุรกิจ”

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง **การประเมินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษา**
ทรัพยากรมนุษย์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษา**การประเมินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา HRM 531 การวางแผน การสรรหา และการรักษาทรัพยากรมนุษย์**โดยข้อมูลจากแบบสอบถามนี้ถือว่าเป็นความลับ ใช้เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และจะไม่ผลต่อเกรดในการเรียนวิชานี้

1. แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

ชาย หญิง

2. สาขาวิชา.....

3. คณะ .....

4. ชั้นปีที่

1 2 3 4 อื่นๆ (ระบุ).....

5. การเข้าเรียนต่อภาคการศึกษา

น้อยกว่า 5 ครั้ง 5-10 ครั้ง มากกว่า 10 ครั้งขึ้นไป

6. วิธีการเรียนในวิชานี้

ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ฝึกปฏิบัติการ ร่วมสัมมนา
 ทำโครงการ เรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อื่นๆ (ระบุ).....

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. อาจารย์แจ้งผลการทดสอบของนักศึกษาให้ทราบ หลังจกการสอบทุกครั้ง										
5. อาจารย์มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผลการประเมินการเรียนรู้										
6. อาจารย์มีการทบทวนเนื้อหา หรือเฉลยข้อสอบ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าใจมากขึ้น										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ด้านการสอนและเทคนิคการสอน

.....

.....

.....

.....

ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์

.....

.....

.....

.....

ด้านสื่อประกอบการสอน

.....

.....

.....

.....

ด้านการวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

แบบบันทึกข้อมูล

[สำหรับผู้วิจัย]

คำชี้แจง

แบบบันทึกข้อมูลฉบับนี้ นำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในเชิงประเมิน (ตามตัวแปรที่ศึกษา) โดยข้อมูลที่ได้รับจะนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินเพื่อสรุปผลการประเมินต่อไป

ผู้จัดเก็บข้อมูล: ผศ.ดร.ประพันธ์ ชัยกิจอุราใจ อาจารย์ประจำวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

โทรศัพท์ : 086 0767578, อีเมล praphan.ch@spu.ac.th

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลผลการดำเนินงาน
1.2 คำอธิบายรายวิชา HRM 531	หลักสูตรฯ (2549), ผู้วิจัย	หัวข้อในคำอธิบายรายวิชา ≥ 80% สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	
2.1 จำนวนอาจารย์ผู้สอนในรายวิชา HRM 531	โครงการสอน	1 คน = ไม่เหมาะสม 2-3 คน = เหมาะสม 4 คนขึ้นไป = ไม่เหมาะสม (มากเกินไป)	
2.2 คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน	โครงการสอน	100% จบตรงสาขา/เกี่ยวข้อง	
2.3 ประสบการณ์การสอนของอาจารย์ผู้สอน	อาจารย์ผู้สอน	100% เคยสอนสัทธิมาแล้ว 1 ภาคการศึกษา	
2.4 ความพร้อมของโครงการสอน แผนการสอน และเอกสารประกอบการสอน	โครงการสอน, แผนการสอน, เอกสารประกอบการสอน	โครงการสอน 3=โครงการสอนมีความสมบูรณ์ 2=โครงการสอนไม่สมบูรณ์ 1=ไม่มีโครงการสอน แผนการสอน 3=แผนการสอนมีความสมบูรณ์ 2=แผนการสอนไม่สมบูรณ์ 1=ไม่มีแผนการสอน เอกสารประกอบการสอน 3=เอกสารประกอบการสอนมีความสมบูรณ์ 2=เอกสารประกอบการสอนไม่สมบูรณ์ 1=ไม่มีเอกสารประกอบการสอน	
2.5 การจัดเตรียมสื่อที่ใช้ประกอบการสอน	แผนการสอน, สื่อการสอน	3=มีสื่อการสอนครบทุกหัวข้อที่สอน 2=มีสื่อการสอนเฉพาะบางหัวข้อที่สอน 1=ไม่มีสื่อการสอน	
4.1 ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าเรียนวิชา HRM 531	อาจารย์ผู้สอน	≥ 80% ของเวลาเรียนทั้งหมด (ครั้งที่ 1-14)	
4.3 เกรดของนักศึกษาในวิชา HRM 531 ภาคการศึกษาที่ 2/2554	อาจารย์ผู้สอน	≥ A- (หรือ 3.70)	

*****